

PADIE

(PLA D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT I INCLUSIÓ EDUCATIVA)

CEIP ISIDORO ANDRÉS VILLARROYA

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ
2. FONAMENTACIÓ LEGAL DE L'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT I LA INCLUSIÓ EN CADA ETAPA
 - a. INFANTIL
 - b. PRIMÀRIA
3. OBJECTIUS DEL PADIE
4. ELEMENTS DEL PADIE
5. ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU I EL SEU REGISTRE
6. CRITERIS I PROCEDIMENT PER A LA DETECCIÓ I VALORACIÓ DE LES NECESSITATS ESPECÍFIQUES DE SUPORT EDUCATIU
7. DESCRIPCIÓ DE MESURES CURRICULARS I ORGANITZATIVES PREVISTES PER A TOT EL CENTRE: MESURES ORDINÀRIES I MESURES EXTRAORDINÀRIES
 - 7.1. MESURES ORDINÀRIES
 - 7.1.1. ADAPTACIONS CURRICULARS
 - 7.1.2. ORGANITZACIÓ DE LES ACTIVITATS DE REFORÇ
 - 7.1.3. TUTORIES AFECTIVES
 - 7.1.4. AMPLIACIÓ I ENRIQUIMENT CURRICULAR
 - 7.2. MESURES EXTRAORDINÀRIES
 - 7.2.1. ADAPTACIONS CURRICULARS INDIVIDUALS SIGNIFICATIVES
 - 7.2.2. ADAPTACIONS D'ACCÉS AL CURRÍCULUM
8. RECURSOS HUMANS I MATERIALS PER AL DESENVOLUPAMENT DEL PADIE
9. FUNCIONS I RESPONSABILITAT DELS DISTINTS PROFESSIONALS
10. AULA DE COMUNICACIÓ I LLENGUATGE
11. AVALUACIÓ I SEGUIMENT DEL PADIE
12. ANNEXES
 - ANNEX I. GRAELLA D'ALUMNAT AMB NESE
 - ANNEX II. SOL·LICITUD D'INFORME PSICOPEDAGÒGIC
 - ANNEX III. INFORME PSICOPEDAGÒGIC
 - ANNEX IV. PROTOCOL DE NECESSITAT DE REFORÇ I EL SEU SEGUIMENT
 - ANNEX V. MODEL DOCUMENT D'ACIS
 - ANNEX VI. PROTOCOL D'ACTUACIÓ AMB ALUMNES TDAH
 - ANNEX VII. PROTOCOL D'ACTUACIÓ AMB ALUMNES AMB DIFICULTATS D'APRENENTATGE. DISLEXIA.
 - ANNEX VIII. PROTOCOL DETECCIÓ D'ALTES CAPACITATS

1.-INTRODUCCIÓ

“La intervenció educativa en l'Educació Primària contempla com a principi l'atenció a un alumnat divers, diversitat que es manifesta tant en les formes d'aprendre com en les característiques personals que condicionen el propi procés d'aprenentatge. Les mesures d'atenció que permeten garantir una educació de qualitat per a tots els alumnes, aconseguir l'èxit i respondre a les distintes necessitats, s'ha de plantejar tan prompte com es detecten les dificultats” (Reial Decret 1513/2006)

L'atenció a la diversitat i inclusió educativa l'entendem com el conjunt d'actuacions educatives dirigides a donar resposta a les diferents capacitats, ritmes i estils d'aprenentatge, motivacions i interessos, situacions socials, culturals, lingüístiques i de salut de l'alumnat. Constitueix, per tant, un principi fonamental que es reflexa en totes les etapes educatives de l'escola amb la finalitat d'assegurar la igualtat d'oportunitats de tot l'alumnat.

El caràcter comprensiu i integrador de l'ensenyament fa necessari establir un conjunt de mesures que ajuden a organitzar i concretar l'atenció a la diversitat al centre. Els principis que han de regir l'atenció a la diversitat són: inclusió, normalització, flexibilitat, contextualització.

2.-FONAMENTACIÓ LEGAL DE L'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT I LA INCLUSIÓ EN CADA ETAPA

-Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE), modificada per la Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre per a la Millora de la Qualitat Educativa (LOMQE)

-Reial Decret Legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social.

-Reial Decret 1630/2006, de 29 de desembre, pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims del 2n cicle d'EI

-Reial Decret 126/2014, de 28 de febrer, pel qual s'estableix el currículum bàsic a l'EP

-Ordre 11 de novembre de 1994, de la Conselleria d'Educació i Ciència per la qual s'estableix el procediment d'elaboració del dictamen per a l'escolarització de l'alumnat amb NEE

-Ordre 15 de maig de 2006 per la qual s'estableix el model d'informe psicopedagògic i el procediment per a la seua formalització.

-Ordre 16 de juliol de 2001 per la qual es regula l'atenció educativa a l'alumnat amb NEE escolaritzat en centres d'Educació Infantil (2n cicle) i Educació Primària

-Decret 39/98, de 31 de març, del Govern Valencià, d'ordenació de l'educació per a l'atenció a l'alumnat amb necessitats educatives especials.

-Decret 38/2008, de 28 de març del Consell, pel qual s'estableix el currículum del segon cicle d'Educació Infantil a la CV.

-Decret 108/2014, de 4 de juliol del Consell, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana.

-Resolució de 27 de juliol de 2016, de la direcció General de Política educativa, per la qual es dicten instruccions per a l'organització i el funcionament de les unitats específiques de comunicació i llenguatge ubicades en centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil (2n cicle), Educació Primària i Educació Secundària per al curs 2016-17.

-Resolució de 18 de juliol de 2017 del Secretari Autòmic d'Educació per la qual es dicten instruccions per a l'organització i funcionament en les escoles d'Educació Infantil de segon cicle i col·legis d'Educació Primària durant el curs 2017-18

-Resolució de 25 d'agost de 2017 del Secretari Autòmic d'Educació per la qual es dicten instruccions de funcionament de les aules CIL

3.-OBJECTIUS DEL PADIE

El PADIE té com a objectius fonamentals:

- Garantir la inclusió educativa de tot l'alumnat.
- Implementar les mesures inclusives necessàries per a la millora del procés d'aprenentatge de l'alumnat.
- Adequar l'organització escolar als objectius educatius.

4.-ELEMENTS DEL PADIE

El PADIE haurà de contemplar els següents elements, amb els protocols d'actuació corresponents a cada element:

- Alumnat amb necessitat específica de suport educatiu i el seu registre.
- Criteris i procediment per a la detecció i valoració de les necessitats específiques de suport educatiu.
- Descripció de mesures curriculars i organitzatives previstes per a tot el centre (mesures ordinàries i extraordinàries).
- Recursos humans i materials per al seu desenvolupament.
- Funcions i responsabilitat dels distints professionals.
- Col·laboració amb famílies i instàncies externes.
- L'avaluació i seguiment del mateix.

5.-ALUMNAT AMB NESE I EL SEU REGISTRE

El Títol II de la LOE modificada per LOMQE articles 71 a 90 garanteix el principi d'equitat en l'educació. Concretament al Capítol I, articles 71 i 72, aborda els grups d'alumnes que requereixen una atenció educativa diferent a l'ordinària per presentar alguna necessitat específica de suport educatiu. Alumnes amb circumstàncies socials, de discapacitat física, psíquica o sensorial o que manifesten trastorns greus de conducta (articles 73 a 75), amb altes capacitats intel·lectuals (articles 76 i 77) i també que s'han integrat tardanament en el sistema educatiu (articles 78 i 79).

A més al capítol II (articles 80 a 83) tracta de la compensació de les desigualtats en educació.

Alumnat amb necessitat específica de suport educatiu (anese)	Necessitats educatives especials (nee)	-Discapacitat -Trastorn greu de conducta
	Dificultats específiques d'aprenentatge	
	Alta capacitat intel·lectual	
	Integració tardana en el sistema educatiu	Procedir d'altres països
	Persones, grups i àmbits en sit. desfavorides	Factors socials, econòmics, cult. Geogràfics, ètnics ...

6.-CRITERIS I PROCEDIMENT PER A LA DETECCIÓ I VALORACIÓ DE LES NECESSITATS ESPECÍFIQUES DE SUPORT EDUCATIU

L'avaluació psicopedagògica és un procés de recollida, anàlisi i valoració de la informació rellevant relativa als distints elements que intervenen en el procés d'ensenyament-aprenentatge per identificar les necessitats de determinats alumnes que presenten i/o poden presentar desajustaments en el seu desenvolupament personal i/o acadèmic i per fonamentar i concretar les decisions respecte a la proposta curricular i al tipus d'ajudes que puguin presentar.

L'avaluació és necessària per a determinar:

- Si un alumne té necessitats específiques de suport educatiu.
- Per a la presa de decisions relatives a la seua escolarització.
- Per a la proposta extraordinària de flexibilització en l'escolarització.
- Per a l'elaboració de l'ACIS.
- Per a la determinació de recursos i suports específics.

El procediment per a realitzar-la inclou:

- Detecció de dificultats per part dels mestres i tutor/a que persisteixen amb mesures educatives ordinàries.
- Petició de la valoració per part de l'orientador/a de l'SPE emplenant el full de sol·licitud annex II. Aquest annex també amb la signatura dels pares, mares o tutors legals per informar a aquests de la necessitat i petició de valoració.
- Realització de l'avaluació psicopedagògica per part de l'orientador/a de l'SPE.
- Elaboració de l'informe psicopedagògic model de l'Ordre 15 de maig del 2006 (annex III) amb la valoració i conclusió de l'avaluació.
- Acta audiència a pares per a informar del procés d'avaluació (annex IV).

Aquest informe es revisarà als dos cursos.

Es podrà sol·licitar la modificació i revisió dels recursos en qualsevol moment que es crega necessari per modificació de situació personal i/o acadèmica de l'alumne. Aquesta petició es pot realitzar per part del mestre tutor/a o director/a del centre.

7.-DESCRIPCIÓ DE MESURES CURRICULARS I ORGANITZATIVES PREVISTES : ORDINÀRIES I EXTRAORDINÀRIES

7.1. MESURES ORDINÀRIES

Adaptacions curriculars, activitats de reforç, taller de prevenció logopèdica a Educació Infantil, tutories afectives, ampliació i enriquiment curricular.

7.1.1. ADAPTACIONS CURRICULARS

L'Ordre 16 de juliol del 2001 (article 12) entén l'adaptació curricular com qualsevol ajust o modificació que es realitza en els diferents elements de l'oferta educativa comuna per a donar resposta a les diferències individuals de l'alumnat i té com a finalitat:

- a-Atendre a la diversitat de l'alumnat en un ambient de normalització educativa.
- b-Satisfer les necessitats individuals o col·lectives que presenten els/les alumnes.
- c-Facilitar que cada alumne o alumna pugui aconseguir els seus objectius -encara que diferisquen dels del grup- amb el major grau possible de participació en la dinàmica general de l'aula.
- d-Preveindre l'aparició o intensificació de necessitats educatives especials a través d'un plantejament educatiu adequat.

Les adaptacions curriculars procuraran que els alumnes aconseguisquen les capacitats generals pròpies de l'etapa, d'acord amb les seues possibilitats.

L'avaluació de l'alumnat amb adaptacions curriculars no significatives es realitza en funció dels criteris establerts en la programació general de la classe.

Dita ordre continua a l'article 13 amb les adaptacions curriculars en Educació Infantil (2n cicle) que suposaran una adaptació als diferents ritmes d'aprenentatge dels alumnes. Les realitzarà l'equip docent de cicle, després d'una avaluació de les necessitats educatives especials del xiquet/a realitzada pel SPE i hauran de ser autoritzades per la direcció del centre amb audiència prèvia als pares o tutors legals.

7.1.2. ORGANITZACIÓ DE LES ACTIVITATS DE REFORÇ

Aquesta mesura té com a objectius ajudar a l'alumnat a superar les dificultats d'aprenentatge en aquelles àrees en les quals ho necessita. Està dirigit a qui precisa un seguiment més personalitzat i major temps per aconseguir els objectius previstos.

La incorporació de l'alumnat a les activitats de reforç podrà tindre un caràcter temporal o ser per a tot el curs acadèmic.

Aquestes activitats es realitzaran dintre de l'horari general del centre amb un ús flexible del mateix. Es farà preferentment en les àrees de Matemàtiques i Llengües.

Per a poder decidir l'alumnat susceptible d'incorporar-se a les activitats de reforç s'organitzarà una sessió d'avaluació inicial al finalitzar el mes de setembre. Les noves incorporacions i la revisió de la situació acadèmica de l'alumnat que participa en aquestes activitats es realitzarà en cada una de les sessions d'avaluació ordinàries.

Es poden adoptar diferents possibilitats organitzatives de reforç. A Primer d'Educació Primària es valorarà a l'inici de curs realitzar un taller d'iniciació a la lectoescriptura per a aquell alumnat amb greus dificultats i endarreriment en lectoescriptura. El responsable del taller serà el/la mestre/a de reforç i el material l'elaborarà amb ajuda dels Mestres de Pedagogia Terapèutica i Audició i Llenguatge i amb l'assessorament de l'orientador/a del SPE.

El centre propiciarà la comunicació amb l'alumnat i les seues famílies. En el cas de l'alumnat que rep reforç de manera específica s'informarà dels criteris i procediments d'avaluació establerts d'acord amb la programació d'aula. A fi que la família siga coneixedora del treball del seu fill en el grup de reforç s'adjuntarà un informe trimestral

signat pel tutor/a amb el butlletí de notes. En aquest es reflectirà el treball realitzat, l'actitud de l'alumne i les propostes de millora.

7.1.3. TUTORIES AFECTIVES

Aquesta és una proposta a realitzar durant els propers cursos en funció dels recursos personals al seu abast. El propòsit és aconseguir una atenció més personalitzada i estreta amb aquells alumnes que mostren carències familiars i socials. Treball principal del tutor i/o mestre de suport (per PAM o altres) que es complementarà amb el suport dels altres mestres que tracten l'alumne.

7.1.4. AMPLIACIÓ I ENRIQUIMENT CURRICULAR

Aquest és un recurs ordinari per atendre als alumnes amb altes capacitats intel·lectuals.

L'ampliació es refereix fonamentalment als continguts, sobre tot conceptuals, però sense que afecte significativament a altres elements del currículum.

L'enriquiment es refereix també als procediments, que sí pot afectar a altres elements del currículum com objectius, metodologia o criteris d'avaluació.

7.2. MESURES EXTRAORDINÀRIES

7.2.1. ADAPTACIONS CURRICULARS INDIVIDUALS SIGNIFICATIVES

Com a mesura extraordinària es contempla la realització d'**Adaptacions Curriculars Individuals Significatives (ACIS)**.

A l'Ordre 16 de juliol d'atenció a l'alumnat amb necessitats educatives especials article 14 expressa que en Educació Primària es podran realitzar adaptacions curriculars que s'aparten significativament del currículum, dirigides a alumnes amb necessitats educatives especials. Les adaptacions podran consistir en:

- a-L'adequació dels objectius educatius.
- b-L'eliminació o inclusió de determinats continguts i la consegüent modificació dels criteris d'avaluació.
- c-L'ampliació de les activitats educatives de determinades àrees curriculars.

L'ACIS introdueix modificacions importants en els elements prescriptius del currículum conforme es concreta en les concrecions curriculars.

En l'Educació Primària es considerarà que una Adaptació Curricular Individual és significativa quan la distància entre el currículum ordinari que segueix el grup a què pertany l'alumne/a i el currículum adaptat per a ell siga, com a mínim, de dos cursos.

Es podrà realitzar ACIS d'una o diverses àrees i es realitzarà a l'inici de curs.

L'ACIS la realitzarà el tutor/a, amb l'assessorament de l'orientador/a del SPE i la col·laboració del mestre/a de Pedagogia Terapèutica, Audició i Llenguatge, fisioterapeuta, educador/a així com tots els professionals que presten atenció a l'alumne.

La decisió de realitzar un ACIS la prendrà l'equip educatiu de l'alumne seguint el següent procediment:

-a-Detectades les possibles necessitats educatives especials d'un alumne/a per part dels mestres el tutor/a emplenarà el full de sol·licitud de valoració de l'orientador/a (annex II) i el trametrà a l'orientador/a del SPE perquè realitzi l'avaluació psicopedagògica preceptiva.

-b-El SPE emplenarà la fulla d'ACIS de l'Ordre 15 de maig de 2006. Amb audiència prèvia dels pares, mares o tutors legals emetrà el corresponent informe que, fonamentat en l'avaluació psicopedagògica, indicarà la proposta curricular específica o, si és procedent, la proposta de l'ACIS.

-c-Els equips docents (amb PT i AL), coordinats pel tutor/a de l'alumne/a realitzaran les ACIS amb l'assessorament explicat anteriorment.

-d-L'ACIS serà autoritzada per l'equip docent del grup i serà visada pel director/a del centre.

-e-El document d'ACIS formarà part de l'expedient de l'alumne/a.

-f-Les actes d'avaluació final de cada curs consideraran aquesta circumstància: en la columna corresponent es farà constar que l'alumne/a segueix una ACIS. Així mateix, aquesta circumstància es reflectirà en el llibre d'escolaritat amb les sigles ACIS en l'apartat observacions sobre escolaritat.

Es realitzarà un seguiment i valoració de l'ACIS a cada trimestre. El model d'ACIS es troba a l'annex VI.

L'avaluació de l'alumnat amb ACIS tindrà en compte la progressió d'aquesta. Les qualificacions són d'acord amb l'ACIS corresponent.

7.2.2. ADAPTACIONS D'ACCÉS AL CURRÍCULUM

Una altra mesura és l'**adaptació d'accés al currículum** (annex VII-model)

Quan les necessitats educatives de l'alumnat es deriven de condicions personals de discapacitat motora, sensorial o psíquica que li impedisquen la utilització dels mitjans ordinaris d'accés al sistema educatiu es proposarà una adaptació d'accés al currículum consistent en la dotació extraordinària de recursos tècnics y/o materials.

Per a la realització de les adaptacions d'accés al currículum es seguirà el procediment indicat a continuació:

-a-Quan es detecten possibles necessitats especials d'un alumne/a per part del mestre o tutor/a aquest emplenarà la sol·licitud d'informe psicopedagògic (annex II) i la trametrà a l'orientador/a del SPE perquè realitzi l'avaluació psicopedagògica preceptiva.

-b-L'SPE emplenarà el protocol seguint l'Ordre de 15 de maig de 2006 segons l'avaluació realitzada.

-c-L'SPE remetrà l'expedient complet a la direcció del centre que el resoldrà.

-d-La direcció del centre sol·licitarà els recursos materials o tècnics individuals a la Direcció Territorial.

8.-RECURSOS HUMANS I MATERIALS PER AL DESENVOLUPAMENT DEL PADIE

El PADIE es desenvoluparà amb tots els recursos humans de què disposa el centre incloent tutors/es, especialistes de Pedagogia Terapèutica, de Audició i Llenguatge,, altres especialistes, representant de l'SPE, educadors i aquells recursos extraordinaris, complementaris, per les necessitats concretes del centre en un moment determinat, adjudicats.

Tots els recursos materials del centre que puguin contribuir a millorar la integració i inclusió educativa junt a aquells que siguin adjudicats puntualment per l'Administració u entitat privada, estaran a disposició dels responsables del desenvolupament del PADIE.

9.-FUNCIONS I RESPONSABILITAT DELS DISTINTS PROFESSIONALS

Atenent a l'Ordre 16 de juliol de 2001 a l'article 18 hi ha definides les funcions del **Mestre de Pedagogia Terapèutica:**

- a-Participar com a membre actiu en la Comissió de Coordinació Pedagògica.
- b-Coordinar amb l'orientador/a del centre i amb els tutors, per mitjà de l'horari establert a l'efecte, la detecció, valoració i seguiment dels/les alumnes amb necessitats educatives especials.
- c-Col·laborar en l'elaboració de les adaptacions curriculars.
- d-Intervindre directament amb l'alumnat que presenta necessitats educatives especials, avaluant el procés d'aprenentatge junt amb el tutor/a i els altres Mestres.
- e-Informar i orientar als pares, mares o tutors legals dels/les alumnes amb què intervé a fi d'aconseguir la major col·laboració i implicació en el procés d'ensenyament-aprenentatge.
- f-Coordinar-se amb tots els professionals que intervenen en l'educació de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.

El mestre/a de Pedagogia Terapèutica establirà les següents prioritats en la seua dedicació horària:

- a-Atenció a l'alumnat d'Educació Infantil amb NEE permanents.
- b-Atenció a l'alumnat d'Educació Primària amb NEE permanents l'ACIS del qual comprega la totalitat de les àrees o totes les àrees instrumentals.
- c-Atenció a l'alumnat d'Educació Primària amb NEE permanents l'ACIS del qual afecte a alguna de les àrees instrumentals.
- d-Atenció a l'alumnat d'Educació Primària amb NEE temporals l'ACIS dl qual afecte a totes o a alguna de les àrees instrumentals.
- e-Atenció a l'alumnat d'Educació Primària amb dificultats manifestes d'aprenentatge en les àrees instrumentals.
- f-Atenció a l'alumnat que presenta necessitats derivades d'altres capacitats intel·lectuals.

L'atenció podrà ser individual o en xicotet grup que no superen els 5 alumnes per sessió.

La intervenció del mestre de PT podrà realitzar-se dintre o fora de l'aula ordinària.

Les sessions impartides fora del grup ordinari no hauran de superar les cinc sessions setmanals.

La modalitat d'atenció a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu (dintre o fora de l'aula) es decidirà conjuntament entre el mestre de PT i el/la tutor/a, amb l'assessorament de l'orientador/a de l'SPE.

El/la mestre/a d'Audició i Llenguatge (article 19) té les següents funcions:

- a- Participar en la prevenció, detecció, avaluació i seguiment dels problemes relacionats amb el llenguatge i la comunicació.
- b- Col·laborar en l'elaboració d'adaptacions curriculars en l'àmbit de la seua competència.
- c- Intervindre directament sobre l'alumnat que presenta trastorns del llenguatge i la comunicació.
- d- Informar i orientar als pares, mares o tutors legals dels alumnes amb què intervé a fi d'aconseguir una major col·laboració i implicació en els processos d'ensenyament-aprenentatge.
- e- Coordinar-se amb tots els professionals que intervenen en l'educació de l'alumnat amb NEE.

Seràn d'atenció preferent en Audició i Llenguatge aquells alumnes que presenten trastorns del llenguatge que afecten greument el seu desenrotllament cognoscitiu i les seues possibilitats d'accés al currículum, així com els alumnes amb gran afecció en l'expressió verbal que dificulte seriosament la seua parla.

La intervenció en Audició i Llenguatge es determinarà en funció de la patologia i de l'edat de l'alumne. Tindrà atenció prioritària aquells xiquets de menor edat amb el següent ordre:

- a- Alumnes amb afàsia i TEL i alumnes amb diversitat funcional auditiva severa i profunda.
- b- Alumnes amb diversitat funcional auditiva mitjana.
- c- Alumnes amb Retard Simple del Llenguatge.
- d- Alumnes amb Disàrtria.
- e- Alumnes amb Disglòssia.
- f- Alumnes amb Disfèmia que dificulte greument la seua comunicació.
- g- Alumnes amb Disfonia (prescriptiu informe mèdic de l'otorinolaringòleg). Aquest informe s'actualitzarà cada curs per a la intervenció. Aquesta tindrà una durada trimestral.
- h- Altres dificultats: dislàlies, retràs per capacitat límit...

La intervenció podrà realitzar-se a l'aula ordinària o a l'aula d'Audició i Llenguatge a criteri del professional. En el cas de l'aula d'Audició i Llenguatge amb un màxim de 3 alumnes per sessió.

Amb la finalitat d'informar regularment els pares, mares o tutors legals dels/les alumnes el mestre/a d'AL informarà per escrit amb una periodicitat trimestral. Esta informació, que es canalitzarà a través del mestre/a tutor/a s'adjuntarà al butlletí de notes segons un model de comunicació confeccionat pel propi centre i comú en cas que hi haja dos especialistes d'AL.

Pel que fa a l'educador d'Educació Especial les seues funcions més importants són:

- a- Tenir cura dels alumnes durant l'esplai, menjador, trasllats, així com de la higiene personal.

- b-Col.laborar en els programes educatius del centre i en les activitats extraescolars i complementàries.
- c-Realitzar activitats de joc i temps lliure per al desenvolupament dels alumnes.
- d-Col.laborar en aplicació de programes per a l'autonomia personal i social, realitzant els registres oportuns.
- f-Redactar parts d'incidència i informes sobre activitats realitzades amb els alumnes.
- g-Realitzar la memòria d'activitats.

L'orientador/a del SPE atenent al Decret 131/1994, de 5 de juliol, pel qual es regulen els serveis especialitzats d'orientació educativa, psicopedagògica i professional al Capítol I, article tercer estableix com a funcions generals:

- a-Participar en el suport i assessorament als centres.
- b-Elaborar i difondre materials i instruments d'orientació educativa i d'intervenció sociopsicopedagògica.
- c-Coordinar les activitats d'orientació educativa i sociofamiliar que es realitzen als centres.
- d-Assessorar el professorat en el tractament de la diversitat de l'alumnat.
- e-Assessorar el professorat en el disseny de procediments i instruments d'avaluació, tant de les aprenentatges de l'alumnat, com del mateix procés d'ensenyament
- f-Detectar les condicions personals i socials que faciliten o dificulten el procés d'Ensenyament-aprenentatge de l'alumne.
- g-Realitzar l'avaluació i la valoració psicopedagògica per a determinar escolarització i ACIS.
- h-Col.laborar en l'orientació acadèmica.
- i-Portar a terme l'orientació psicopedagògica, sobre el procés d'ensenyament-aprenentatge.
- j-Col.laborar en l'orientació de l'alumnat en els processos de transició a altres etapes.
- k-Assessorar a les famílies.

10.-AULA DE COMUNICACIÓ I LLENGUATGE

El centre compta amb una aula de Comunicació i Llenguatge que segons Resolució de 25 de juliol de 2017 de la Direcció General de Política Educativa, per la qual es dicten instruccions per a l'organització i el funcionament de les unitats específiques de comunicació i llenguatge ubicades en centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil (2n cicle), Educació Primària i Educació Secundària per al curs 2017-2018 es defineix com una aula específica dintre de centre ordinari.

Aquesta ha de possibilitar la inclusió de l'alumnat en l'aula ordinària en el major grau possible, per la qual cosa aquest, independentment de la seua modalitat d'escolarització, disposarà d'un grup de referència per a realitzar les distintes activitats escolars i extraescolars. En cap cas podrà escolaritzar-se un alumne en la unitat específica a temps total.

Modalitats d'escolarització:

L'alumnat amb trastorn de l'espectre autista o altres trastorns anàlegs, podrà escolaritzar-se en alguna de les modalitats següents:

- a. Escolarització en la unitat específica de comunicació i llenguatge, considerant que en cap cas podrà escolaritzar-se un alumne o alumna en la unitat específica a temps total.
- b. Escolarització en l'aula ordinària que rep suport d'especialistes de PT i AL.

La modalitat d'escolarització estarà en funció de les seues necessitats educatives i tindrà en compte les variables següents:

- a. El grau d'individualització, especialització i intensitat dels suports que el alumne necessita.
- b. La quantitat d'àrees o matèries que pot compartir a l'aula ordinària i amb un grup de referència pròxim a la seua edat.
- c. La conducta adaptativa, referida al grau d'autonomia i a la competència personal i social.

Es considerarà la modalitat d'unitat específica quan l'alumne requereixca una atenció en aquesta superior al 50% del seu horari lectiu setmanal.

El personal de la unitat CIL atendrà l'alumnat escolaritzat en aquestes Unitats. Podrà atendre l'alumnat de la modalitat ordinària sempre que la ràtio i les necessitats de la Unitat CIL ho permetisquen.

Es seguiran les següents prioritats:

- a. Alumnat amb trastorn autista escolaritzat en la modalitat d'unitat específica CIL
- b. Alumnat amb trastorn autista escolaritzat en la modalitat ordinària.
- c. Alumnat amb altres necessitats educatives, escolaritzat en la modalitat ordinària.
- d. Alumnat amb altres necessitats específiques de suport educatiu escolaritzat en el centre.

La unitat específica de comunicació i llenguatge és atesa pels especialistes següents:

- Mestre /a de Pedagogia Terapèutica.
- Mestre / a d'Audició i Llenguatge.
- Educador/a d'Educació Especial

L'organització del centre haurà d'afavorir la inclusió de tot l'alumnat en el major grau possible.

L'organització d'horaris i temps s'adequarà a les necessitats d'aquest alumnat i possibilitarà tant la intervenció individual com la seua inclusió en les diferents activitats i espais del centre.

Els horaris d'inclusió de l'alumnat en les activitats del centre tindran en compte, almenys, les variables següents: competències i grau d'autonomia, interessos i motivacions, característiques de les àrees o matèries curriculars, conducta, intensitat i especialització dels suports requerits. Així mateix, s'incorporaran els criteris que possibiliten la seua participació en les activitats complementàries i extraescolars, patis, menjador, entrades i eixides, junt al seu grup de referència.

A fi de coordinar la intervenció i seguiment de l'alumnat s'establiran reunions sistemàtiques entre els professionals de la unitat específica, el professorat dels grups de referència i l'especialista d'orientació educativa.

Els i les professionals que integren la unitat específica es coordinaran de forma continuada amb la finalitat d'organitzar l'atenció a l'alumnat i delimitar les funcions de cadascun.

La programació de la unitat específica tindrà en compte l'organització horària i la distribució de tasques dels professionals d'aquesta unitat.

11.-AVALUACIÓ I SEGUIMENT DEL PADIE

Les mesures d'atenció que es promouen en aquest document i adoptades al centre s'avaluen:

- En realitzar-se les revisions dels documents del centre. El PADIE ha de ser revisat com a mínim coincidint amb la revisió del PEC del centre del qual en forma part.
- Trimestralment per part de la Comissió de Coordinació Pedagògica per valorar la seua funcionalitat i proposar la modificació dels aspectes que es considere susceptibles de canviar.
- A la memòria final de curs per avaluar el contingut, la funcionalitat i valorar les possibles modificacions, que seran incloses a la PGA del cur següent.
- Qualsevol modificació d'aquest pla ha de ser plantejada i acceptada pel claustre de professors.

ANNEX I

ALUMNAT AMB NESE DEL CEIP ISIDORO ANDRÉS VILLARROYA

(Es pot substituir pel que treu el programa ITACA)

CURS ESCOLAR:		Necessitats específiques de suport educatiu				Mesures
Alumne	Discapacitat	Alta capacitat	Incorp. Tard. en Sist. Educ.	Dificultats d'aprenentatge	Cond. Desfav. Pers., fam., socials, ètniq.	

ANNEX II.-SOL·LICITUD D'INFORME PSICOPEDAGÒGIC

		SOL·LICITUD D'INFORME PSICOPEDAGÒGIC SOLICITUD DE INFORME PSICOPEDAGÓGICO																									
A DADES DE LA PERSONA PER A LA QUAL SE SOL·LICITA L'INFORME DATOS DE LA PERSONA PARA LA QUE SE SOLICITA EL INFORME																											
NOM / NOMBRE		COGNOMS / APELLIDOS																									
DOMICILI (CARRER/PLAÇA I NÚMERO) / DOMICILIO (CALLE/PLAZA Y NÚMERO)		LOCALITAT / LOCALIDAD																									
TELÈFON / TELÉFONO		NACIONALITAT / NACIONALIDAD																									
DATA DE NAIXEMENT / FECHA DE NACIMIENTO (dd/mm/aaaa)		EDAT / EDAD Anys / Años Mesos / Meses																									
SEXE / SEXO Home ☐ / Hombre ☐ Dona ☐ / Mujer ☐		MARIT / PARE / TUTORS LEGALS / MARIJE / PADRE / TUTORES LEGALES																									
ESCOLARITZAT / ESCOLARIZADO NO ☐ SI ☐		NIVELL ACADÈMIC / NIVEL ACADÉMICO																									
CENTRE DOCENT / CENTRO DOCENTE		CICLE O CURS / CICLO O CURSO																									
CODI / CÓDIGO		LOCALITAT / LOCALIDAD																									
B MOTIU DE LA SOL·LICITUD / MOTIVO DE LA SOLICITUD																											
<table border="1"> <tr> <td>Determinació de la Modalitat d'Escolaritat / Determinación de la Modalidad de Escolaridad</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Adaptació Curricular Individual Significativa (E. Primària i E. Secundària Obligatoria) / Adaptación Curricular Individual Significativa (E. Primaria y E. Secundaria Obligatoria)</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Adaptació Curricular Individual (Batxillerat i Formació Professional Específica) / Adaptación Curricular Individual (Bachillerato y Formación Profesional Específica)</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Adaptació d'Accés al Currículum / Adaptación de Acceso al Currículo</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Flexibilització de curs per sobredotació intel·lectual / Flexibilización de curso por sobredotación intelectual</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Accés a un Programa de Diversificació Curricular / Acceso a un Programa de Diversificación Curricular</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Accés a un Programa d'Adaptació Curricular en Grup / Acceso a un Programa de Adaptación Curricular en Grupo</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Pròrroga de l'escolarització bàsica / Prórroga de la escolarización básica</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Accés a un Programa de Garantia Social / Acceso a un Programa de Garantía Social</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Pròrroga de permanència extraordinària en Educació Primària per a alumnat amb nee. / Prórroga de permanencia extraordinaria en Educación Primaria para alumnado con nee.</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Exempció de qualificació en determinades assignatures de Batxillerat. / Exención de calificación en determinadas asignaturas de Bachillerato.</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Atenció educativa de la mestra o el mestre d'e.e.: audició i llenguatge. / Atención educativa de la maestra o el maestro de e.e.: audición y lenguaje.</td> <td>☐</td> </tr> </table>				Determinació de la Modalitat d'Escolaritat / Determinación de la Modalidad de Escolaridad	☐	Adaptació Curricular Individual Significativa (E. Primària i E. Secundària Obligatoria) / Adaptación Curricular Individual Significativa (E. Primaria y E. Secundaria Obligatoria)	☐	Adaptació Curricular Individual (Batxillerat i Formació Professional Específica) / Adaptación Curricular Individual (Bachillerato y Formación Profesional Específica)	☐	Adaptació d'Accés al Currículum / Adaptación de Acceso al Currículo	☐	Flexibilització de curs per sobredotació intel·lectual / Flexibilización de curso por sobredotación intelectual	☐	Accés a un Programa de Diversificació Curricular / Acceso a un Programa de Diversificación Curricular	☐	Accés a un Programa d'Adaptació Curricular en Grup / Acceso a un Programa de Adaptación Curricular en Grupo	☐	Pròrroga de l'escolarització bàsica / Prórroga de la escolarización básica	☐	Accés a un Programa de Garantia Social / Acceso a un Programa de Garantía Social	☐	Pròrroga de permanència extraordinària en Educació Primària per a alumnat amb nee. / Prórroga de permanencia extraordinaria en Educación Primaria para alumnado con nee.	☐	Exempció de qualificació en determinades assignatures de Batxillerat. / Exención de calificación en determinadas asignaturas de Bachillerato.	☐	Atenció educativa de la mestra o el mestre d'e.e.: audició i llenguatge. / Atención educativa de la maestra o el maestro de e.e.: audición y lenguaje.	☐
Determinació de la Modalitat d'Escolaritat / Determinación de la Modalidad de Escolaridad	☐																										
Adaptació Curricular Individual Significativa (E. Primària i E. Secundària Obligatoria) / Adaptación Curricular Individual Significativa (E. Primaria y E. Secundaria Obligatoria)	☐																										
Adaptació Curricular Individual (Batxillerat i Formació Professional Específica) / Adaptación Curricular Individual (Bachillerato y Formación Profesional Específica)	☐																										
Adaptació d'Accés al Currículum / Adaptación de Acceso al Currículo	☐																										
Flexibilització de curs per sobredotació intel·lectual / Flexibilización de curso por sobredotación intelectual	☐																										
Accés a un Programa de Diversificació Curricular / Acceso a un Programa de Diversificación Curricular	☐																										
Accés a un Programa d'Adaptació Curricular en Grup / Acceso a un Programa de Adaptación Curricular en Grupo	☐																										
Pròrroga de l'escolarització bàsica / Prórroga de la escolarización básica	☐																										
Accés a un Programa de Garantia Social / Acceso a un Programa de Garantía Social	☐																										
Pròrroga de permanència extraordinària en Educació Primària per a alumnat amb nee. / Prórroga de permanencia extraordinaria en Educación Primaria para alumnado con nee.	☐																										
Exempció de qualificació en determinades assignatures de Batxillerat. / Exención de calificación en determinadas asignaturas de Bachillerato.	☐																										
Atenció educativa de la mestra o el mestre d'e.e.: audició i llenguatge. / Atención educativa de la maestra o el maestro de e.e.: audición y lenguaje.	☐																										
C DIFICULTATS O PROBLEMES DETECTATS / DIFICULTADES O PROBLEMAS DETECTADOS																											
D MESURES EDUCATIVES ADOPTADES ANTERIORMENT MEDIDAS EDUCATIVAS ADOPTADAS ANTERIORMENTE																											
E DADES DEL SOL·LICITANT / DATOS DEL SOLICITANTE																											
Nom i cognoms / Nombre y apellidos		Com a / Como	Data / Fecha																								
			Firma																								
F DIRIGIT A / DIRIGIDO A																											
<p>Les dades personals que conté l'impres podran ser inclosos en un fitxer per al tractament per la Conselleria de Cultura, Educació i Esport, en fua de les funcions pròpies que le atribuïdes en l'àmbit de les seues competències, i es podrà dirigir a qualsevol òrgan seu per a exercir els drets d'acces, rectificació, cancel·lació i oposició, segons disposa la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal (BOE núm. 298, de 14 de desembre de 1999). / Los datos personales contenidos en este impreso podran ser incluidos en un fichero para su tratamiento por la Conselleria de Cultura, Educación y Deporte, en el uso de las funciones propias que tiene atribuïdas en el ámbito de sus competencias, pudiendo dirigirse a cualquier órgano de la misma para ejercitar los derechos de acceso, rectificación, cancelación y oposición, según lo dispuesto en la Ley Orgànica 15/1999, de 13 de diciembre, de Protección de Datos de Carácter Personal (BOE núm. 298, de 14 de diciembre de 1999).</p>																											

 GENERALITAT VALENCIANA	INFORME PSICOPEDAGÒGIC INFORME PSICOPEDAGÓGICO
DADES PERSONALS DATOS PERSONALES	
<p>NOM / NOMBRE: _____</p> <p>COGNOMS/ APELLIDOS: _____</p> <p>CENTRE DOCENT / CENTRO DOCENTE: _____</p> <p>CODI DEL CENTRE/CÓDIGO DEL CENTRO _____</p> <p>LOCALITAT / LOCALIDAD: _____</p> <p>DATA / FECHA: _____</p>	
<p>Les dades personals que conté l'imprés podran ser incloses en un fitxer per al tractament per la Conselleria de Cultura, Educació i Esport, en l'ús de les funcions pròpies que té atribuïdes en l'àmbit de les seues competències, i es podrà dirigir a qualsevol òrgan seu per a exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició, segons disposa la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal (BOE núm. 298, de 14 de desembre de 1999). / Los datos personales contenidos en este impreso podrán ser incluidos en un fichero para su tratamiento por la Conselleria de Cultura, Educación y Deporte, en el uso de las funciones propias que tiene atribuidas en el ámbito de sus competencias, pudiendo dirigirse a cualquier órgano de la misma para ejercitar los derechos de acceso, rectificación, cancelación y oposición, según lo dispuesto en la Ley Orgánica 15/1999, de 13 de diciembre, de Protección de Datos de Carácter Personal (BOE núm. 298, de 14 de diciembre de 1999).</p>	

**INFORME PSICOPEDAGÒGIC
INFORME PSICOPEDAGÓGICO**
COGNOMS / APELLIDOS:
NOM / NOMBRE:
A INFORMACIÓ DISPONIBLE / INFORMACIÓN DISPONIBLE

	NO	SÍ	DATA / FECHA
Informe mèdic / Informe médico	☐	☐	
Informe psicopedagògic / Informe psicopedagógico	☐	☐	
Aspectes escolars o acadèmics / Aspectos escolares o académicos	☐	☐	
Aspectes sociofamiliars / Aspectos socio-familiares	☐	☐	
OBSERVACIONS / OBSERVACIONES			

**B RECURSOS I FONTS UTILITZADES EN L'AVUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA
RECURSOS Y FUENTES UTILIZADAS EN LA EVALUACIÓN PSICOPEDAGÓGICA**

RECURSOS I FONTS RECURSOS Y FUENTES	DATA / FECHA	RECURSOS I FONTS RECURSOS Y FUENTES	DATA / FECHA

**C VALORACIÓ FUNCIONAL DE LES DADES OBTINGUDES EN L'AVUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA
VALORACIÓN FUNCIONAL DE LOS DATOS OBTENIDOS EN LA EVALUACIÓN PSICOPEDAGÓGICA**

VALORACIÓ FUNCIONAL DE LES DADES OBTINGUDES EN L'AVUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA: competències cognitives, cicle o curs de referència, estils d'aprenentatge i altres aspectes psicopedagògics i socioafectius que es consideren d'interès.

VALORACIÓN FUNCIONAL DE LOS DATOS OBTENIDOS EN LA EVALUACIÓN PSICOPEDAGÓGICA: competencias cognitivas, ciclo o curso de referencia, estilos de aprendizaje y otros aspectos psicopedagógicos y socio-afectivos que se consideren de interés.

D IDENTIFICACIÓ DE NECESSITATS EDUCATIVES / IDENTIFICACIÓN DE NECESIDADES EDUCATIVAS

☐ Especials permanents / Especiales permanentes ☐ Especials temporals / Especiales temporales ☐ De sobredotació / De sobredotación	Derivades de / Derivadas de (segons classificació de l'OMS/DSM-IV) / (según clasificación de la OMS/DSM-IV)
---	--

E CONCLUSIONS / CONCLUSIONES

És procedent l'aplicació de la mesura sol·licitada / Procede la aplicación de la medida solicitada:

☐ SÍ☐ NO☐ NO és procedent la mesura sol·licitada, però sí la mesura següent / NO procede la medida solicitada, pero sí la siguiente medida:

Criteris que fonamenten la decisió / Criterios que fundamentan la decisión

1.

2.

3.

Raons que justifiquen l'aplicació de la mesura / Razones que justifican la aplicación de la medida:

(Estes mesures s'aplicaran, quan corresponga, d'acord amb el pla d'actuació) / (Estas medidas se aplicarán, cuando corresponda, de acuerdo con el plan de actuación)

Autors/es de l'informe / Autores/as del informe (1):

Nom i cognoms / Nombre y apellidos	Com a / Como	Data / Fecha	Firma

(1) No s'omplirà quan s'ompliga el pla d'actuació / No se cumplimentará cuando se cumplimente el plan de actuación.

F
**PROPOSTA DEL PLA D'ACTUACIÓ EN LA MODALITAT D'ESCOLARITAT
PROPUESTA DEL PLAN DE ACTUACIÓN EN LA MODALIDAD DE ESCOLARIDAD**

A l'inici de l'escolarització / Al inicio de la escolarización	☐
Modificació de la Modalitat d'Escolaritat / Modificación de la Modalidad de Escolaridad	☐

Centre ordinari / Centro ordinario	☐
Centre específic d'educació especial / Centro específico de educación especial	☐

Descripció de l'escolaritat / Descripción de la escolaridad (combinada de centre ordinari de referència i centre específic d'educació especial; combinada de centre específic d'educació especial de referència i centre ordinari; unitat específica d'educació especial en centre ordinari / Descripción de la escolarización (combinada de centro ordinario de referencia y centro específico de educación especial; combinada de centro específico de educación especial de referencia y centro ordinario; unidad específica de educación especial en centro ordinario)

ATENCIÓ EDUCATIVA / ATENCIÓN EDUCATIVA

ATENCIÓ EDUCATIVA ATENCIÓN EDUCATIVA	INDICAR AMB "X" INDICAR CON "X"	Prioritat: Indicar apartats de les ordes corresponents Prioridad: Indicar apartados de las órdenes correspondientes	Observacions Observaciones
Mestre d'EE: Pedagogia Terapèutica Maestro de EE: Pedagogía Terapéutica	☐		
Mestre d'EE: Audició i Llenguatge Maestro de EE: Audición y Lenguaje	☐		
Educador/a d'Educació Especial Educador/a de Educación Especial	☐		
Fisioterapeuta/Fisioterapeuta	☐		

RECURSOS MATERIALS / RECURSOS MATERIALES (D'acord amb les Instruccions de la Direcció General d'Ensenyament, per la qual s'establixen les bases reguladores per a la concessió i reutilització de materials individuals destinats a l'alumnat amb necessitats educatives especials) / (De acuerdo con las Instrucciones de la Dirección General de Enseñanza, por la que se establecen las bases reguladoras para la concesión y reutilización de materiales individuales destinados al alumnado con necesidad educativas especiales)

ORIENTACIONS METODOLÒGIQUES / ORIENTACIONES METODOLÓGICAS
Autors/es de l'informe / Autores/as del informe

Nom i cognoms / Nombre y apellidos	Com a / Como	Data / Fecha	Firma

F PROPOSTA DEL PLA D'ACTUACIÓ ADAPTACIÓ CURRICULAR INDIVIDUAL SIGNIFICATIVA /
PROPUESTA DEL PLAN DE ACTUACIÓN ADAPTACIÓN CURRICULAR INDIVIDUAL SIGNIFICATIVA

ÀREES O MATÈRIES / ÁREAS O MATERIAS

RECOMANACIONS METODOLÒGIQUES / RECOMENDACIONES METODOLÓGICAS

ACTIVITATS RECOMANADES PER AL DESENYOTLLAMENT DE LES SEGÜENTS HABILITATS I L'ADQUISICIÓ DE LES
SEGÜENTS COMPETÈNCIES / ACTIVIDADES RECOMENDADAS PARA EL DESARROLLO DE LAS SIGUIENTES
HABILIDADES Y LA ADQUISICIÓN DE LAS SIGUIENTES COMPETENCIAS

ATENCIÓ EDUCATIVA / ATENCIÓN EDUCATIVA

ATENCIÓ EDUCATIVA ATENCIÓN EDUCATIVA	INDICAR AMB "X" INDICAR CON "X"	Prioritat: Indicar apartats de les ordes corresponents Prioridad: Indicar apartados de las órdenes correspondientes	Observacions Observaciones
Mestre d'EE: Pedagogia Terapèutica / Maestro de EE: Pedagogía Terapéutica	☐		
Mestre d'EE: Audició i Llenguatge / Maestro de EE: Audición y Lenguaje	☐		
Educador/a d'Educació Especial / Educador/a de Educación Especial	☐		
Fisioterapeuta/Fisioterapeuta	☐		

Autors/es de l'informe / Autores/as del informe

Nom i cognoms / Nombre y apellidos	Com a / Como	Data / Fecha	Firma

F
PROPOSTA DEL PLA D'ACTUACIÓ ADAPTACIÓ D'ACCÉS AL CURRÍCULUM
PROPUESTA DEL PLAN DE ACTUACIÓN ADAPTACIÓN DE ACCESO AL CURRÍCULO
ATENCIÓ EDUCATIVA / ATENCIÓN EDUCATIVA

ATENCIÓ EDUCATIVA/ ATENCIÓN EDUCATIVA	INDICAR AMB "X" INDICAR CON "X"	Prioritat: Indicar apartats de les ordes corresponents Prioridad: Indicar apartados de las órdenes correspondientes	Observacions Observaciones
Mestre d'EE: Pedagogia Terapèutica Maestro de EE: Pedagogía Terapéutica	☐		
Mestre d'EE: Audició i Llenguatge Maestro de EE: Audición y Lenguaje	☐		
Educador/a d'Educació Especial Educador/a de Educación Especial	☐		
Fisioterapeuta/Fisioterapeuta	☐		

RECURSOS MATERIALS / RECURSOS MATERIALES (D'acord amb les Instruccions de la Direcció General d'Ensenyament, per la qual s'establixen les bases reguladores per a la concessió i reutilització de materials individuals destinats a l'alumnat amb necessitats educatives especials) / (De acuerdo con las Instrucciones de la Dirección General de Enseñanza, por la que se establecen las bases reguladoras para la concesión y reutilización de materiales individuales destinados al alumnado con necesidad educativas especiales)

Autors/es de l'informe / Autores/as del informe

Nom i cognoms / Nombre y apellidos	Com a / Como	Data / Fecha	Firma

F

PROPOSTA DEL PLA D'ACTUACIÓ FLEXIBILITZACIÓ PER SOBREDOTACIÓ INTEL·LECTUAL
PROPUESTA DEL PLAN DE ACTUACIÓN FLEXIBILIZACIÓN POR SOBREDOTACIÓN INTELECTUALACTIVITATS EDUCATIVES COMPLEMENTÀRIES RECOMANADES PER A LES SEGÜENTS ÀREES O MATÈRIES
ACTIVIDADES EDUCATIVAS COMPLEMENTARIAS RECOMENDADAS PARA LAS SIGUIENTES ÁREAS O MATERIASORIENTACIONS DIDÀCTIQUES AL SEU RITME DE TREBALL I ESTIL D'APRENENTATGE
ORIENTACIONES DIDÁCTICAS ADECUADAS A SU RITMO DE TRABAJO Y ESTILO DE APRENDIZAJEACTIVITATS SOCIOCULTURALS PER AL DESENNOTLLAMENT DE LES HABILITATS I ADQUISICIÓ DE LES
COMPETÈNCIES SEGÜENTS / ACTIVIDADES SOCIOCULTURALES RECOMENDADAS PARA EL DESARROLLO DE LAS
HABILIDADES Y LA ADQUISICIÓN DE LAS COMPETENCIAS SIGUIENTES

ORIENTACIONS A LA FAMÍLIA / ORIENTACIONES A LA FAMILIA

Autors/es de l'informe / Autores/as del informe

Nom i cognoms / Nombre y apellidos	Com a / Como	Data / Fecha	Firma

F

PROPOSTA DEL PLA D'ACTUACIÓ EN EL PROGRAMA DE DIVERSIFICACIÓ CURRICULAR
PROPUESTA DEL PLAN DE ACTUACIÓN EN EL PROGRAMA DE DIVERSIFICACIÓN CURRICULAR

DURACIÓ PREVISTA / DURACIÓN PREVISTA

Cursos /Cursos 1 ☐ 2 ☐

ÀREES A CURSAR / ÁREAS A CURSAR

SUGGERIMENTS PER A L'ADAPTACIÓ DELS OBJECTIUS, CONTINGUTS I CRITERIS D'AVUACIÓ
SUGERENCIAS PARA LA ADAPTACIÓN DE OBJETIVOS, CONTENIDOS Y CRITERIOS DE EVALUACIÓN

OPTATIVES RECOMANADES / OPTATIVAS RECOMENDADAS

Autors/es de l'informe / Autores/as del informe

Nom i cognoms / Nombre y apellidos	Com a / Como	Data / Fecha	Firma

ANNEX IV.-PROTOCOL DE NECESSITAT DE REFORÇ I EL SEU SEGUIMENT

NOM I CONGNOMS	CURS/GRUP: _____
TUTOR/A:	
OBSERVACIONS GENERALS (SALUT-FAMILIAR-ESCOLAR):	
DIFICULTATS QUE PRESENTA:	
DETECCIÓ DE LES NECESSITATS:	
SERIA ACONSELLABLE AVALUACIÓ PSICOPEDAGÒGICA? : _____	
ÀREES A RECOLZAR:	
COMPETÈNCIES I CONTINGUTS A REFORZAR:	
MESURES ADOPTADES:	
DATA DE SEGUIMENT TRIMESTRAL:	
OBSERVACIONS:	
PROPOSTES DE MILLORA:	

_____ a __ de _____ de _____ EL/LA TUTOR/A

DOCUMENT D'ADAPTACIÓ CURRICULAR INDIVIDUAL SIGNIFICATIVA (ACIS)

ADAPTACIÓ CURRICULAR INDIVIDUAL SIGNIFICATIVA DATA INICI:

CENTRE:	NOM I COGNOMS:		
CODI:		CURS:	GRUP:
LOCALITAT:	CASTELLÓ		

ÀREA:

OBJECTIUS	CONTINGUTS	CRITERIS D'AVALUACIÓ	RESPONSABLE	MATERIALS DIDÀCTICS	DATA AVALUACIÓ

ÀREA:

OBJECTIUS	CONTINGUTS	CRITERIS D'AVALUACIÓ	RESPONSABLE	MATERIALS DIDÀCTICS	DATA AVALUACIÓ

Castelló, a ____ de ____ de 20 ____

El/La tutor/a

Firmat

Vist el corresponent expedient i, després de l'audiència dels pares o tutors legals de l'alumne o alumna, l'Equip Docent del seu grup autoritza la present Adaptació Curricular Individual Significativa en la sessió celebrada el dia ____ de ____ de 20 ____

Castelló a, de ____ de 20 ____

El/la Director/a

Firmat

DOCUMENT D'ADAPTACIÓ CURRICULAR INDIVIDUAL SIGNIFICATIVA (ACIS)

SEGUIMENT DE LA ACIS		DATA INICI:	
CENTRE:		NOM I COGNOMS:	
CODI:		CURS:	GRUP:
LOCALITAT:	CASTELLÓ		

AVALUACIÓ	ASSISTENTS	ACORDS-PROPOSTES
PRIMERA		
SEGONA		
TERCERA	INFORME FINAL D'AVALUACIÓ	
	VALORACIÓ GENERAL DE L'ALUMNE/A	
	PROPOSTES PER AL PRÒXIM CURS	

Castelló, ____ de ____ de 20 ____
El/La Tutor/a

Firmat

ANNEX VI

PROTOCOL D'ACTUACIÓ AMB ALUMNES AMB TDAH

CRITERIS D'IDENTIFICACIÓ DEL TDAH

A. Patró persistent d'inatenció i/o hiperactivitat-impulsivitat que interfereix amb el funcionament o el desenvolupament, que es caracteritza per (1) i/o (2):

1. Inatenció: 6 o més dels següents símptomes s'han mantingut durant almenys 6 mesos en un grau que no concorda amb el nivell de desenvolupament i que afecta directament les activitats socials i acadèmiques:

Síntoma	SI	NO
a. Amb freqüència falla en prestar la deguda atenció a detalls o per descuit es cometen errors en les tasques escolars, en el treball o durant altres activitats (p.ex. Es perden detalls, el treball no es du a terme amb precisió)		
b. Amb freqüència té dificultats per mantindre l'atenció en tasques o activitats recreatives (p.ex. Té dificultat per mantindre l'atenció en classe, converses o la lectura prolongada)		
c. Amb freqüència pareix no escoltar quan se li parla directament (p.ex. Pareix tindre la ment en altres coses, fins i tot en absència de qualsevol distracció aparent).		
d. Amb freqüència no segueix les instruccions i no acaba les tasques escolars, els deures (p.ex. Inicia les tasques però es distrau ràpidament i s'evadeix amb facilitat)		
e. Amb freqüència té dificultat per organitzar tasques i activitats (p.ex. Dificultat per gestionar tasques seqüencials, dificultat per posar els materials i pertinenències en ordre, descuits i desorganització en el treball, mala gestió del temps, no compleix els "terminis").		
f. Amb freqüència evita, li disgusta o es mostra poc entusiasta en iniciar tasques que requereixen un esforç mental sostingut		
g. Amb freqüència perd coses necessàries per a tasques o activitats (p.ex. Material escolar, llibres, goma...)		
h. Amb freqüència es distrau amb facilitat per estímuls externs.		
i. Amb freqüència oblida les activitats quotidianes (p.ex. Fer les tasques, els deures)		

2. Hiperactivitat i impulsivitat: 6 o més dels següents símptomes s'han mantingut durant almenys 6 mesos en un grau que no concorda amb el nivell de desenvolupament i que afecta directament les activitats socials i acadèmiques:

Síntoma	SI	NO
a. Amb freqüència juga amb les mans o els peus, colpeja amb les mans o els peus.		
b. Amb freqüència s'alça de la cadira.		
c. Amb freqüència correteja (està inquiet).		
d. Amb freqüència és incapaç de jugar o d'estar tranquil en situacions de joc.		
e. Amb freqüència està actuant com si l'impulsara un motor (p.ex. És incapaç d'estar quiet durant un temps prolongat).		
f. Amb freqüència parla excessivament.		
g. Amb freqüència respon inesperadament o abans que se li haja fet la pregunta.		
h. Amb freqüència li és difícil esperar el seu torn.		
i. Amb freqüència interromp o es posa amb els altres (p.ex. Es posa en les converses, jocs o activitats d'altres).		

PROPOSTA D'INTERVENCIÓ PSICOEDUCATIVA PER A L'APLICACIÓ A L'ESCOLA

El primer pas per a dur a terme la intervenció psicoeducativa a l'escola amb els alumnes amb TDAH és que els mestres compreguen què implica el trastorn i aprenguen a comprendre l'alumne.

Les pautes generals per al seu tractament són les següents:

- Les regles, ordres o instruccions que se li donen a nen han de ser senzilles, clares, concretes i, sempre que siga possible, han de presentar-se físicament fent ús de formats visuals a través de targetes, post-it, pòster, cartell... que es pose al seu voltant, damunt la pissarra, en la pissarra, pegades a la seua taula... per a que en tot moment les recorde. A més, resulta útil assegurar-se que el xiquet ha comprés la instrucció, per això li demanarem que ens diga què ha de fer.
- Per la dificultat que hi ha en el TDAH amb el sentit del temps, aquest ha de fer-se patent de forma física. Per això es pot fer ús d'un rellotge, cronòmetre o similar que li servisca en cada moment per a saber el que queda per acabar una tasca, un examen... En el cas de tasques molt extenses, com el resum d'un llibre, necessiten ajuda per organitzar-se en el temps, dividir la tasca en parts senzilles, anar fent-la poc a poc i no deixar-lo tot per a l'últim moment. Tota la planificació de la tasca també ha de plasmar-se físicament en un cartell, agenda o llibreta, en què queda clarament especificat el que ha de fer cada dia, en quin moment del dia ho ha de fer i el reforç que obtindrà per a fer-lo.
- Ús de tècniques efectives per al control de la conducta a l'aula com l'ús de reforços positius, retirada d'atenció, sancions en sistema de punts, temps fora, que resulten

eficaces per controlar el comportament del xiquet (tant a escola com en casa). La incorporació d'un sistema de fitxes resultarà de gran utilitat però sempre que estiga ben organitzat, sistematitzat i planificat. A més, pot aplicar-se en grup de formes diferents: una forma pot ser donar punts a cada xiquet de la classe en funció del comportament del xiquet amb TDAH; una altra consisteix en dividir la classe en grups que guanyen o perden punts segons els seus comportaments; una altra forma és concedir punts a cada xiquet de la classe pel compliment d'algunes normes establertes prèviament. L'èxit de qualsevol programa d'economia de fitxes depèn en gran mesura del tipus d'objectius que es vulguen aconseguir. Cal ser realista, no pretendre aconseguir objectius molt ambiciosos, sobre tot a l'inici de la intervenció, de forma que per xicotet que siga aquest merescue recompensa.

- Una de les tècniques que s'utilitza amb gran efectivitat en el TDAH és l'ús de programes d'autoinstruccions o d'autocontrol, mitjançant els quals se li ensenya al nen a donar-se instruccions sobre què ha de fer i reforçar-se verbalment per l'èxit obtingut. Les autoinstruccions són tècniques psicoeducatives que pretenen fomentar l'ús del llenguatge per a autoregular el comportament i el pensament davant la resolució de tasques dirigides a una meta, limitant així la influència d'estímul externs que interferixen la realització de la mateixa. El contingut de les autoinstruccions, així com la seqüència d'entrenament seguida ha de ser similar a les dissenyades per Meichenbaum y Goodman (1971), Meichenbaum (1974), Orjales y Polaino (2002) y Lavigne (2009).

Concretament, per ensenyar als xiquets autoinstruccions es pot procedir de la següent forma:

Definició del problema:

"Què és el que he de fer?" El nen ha de raonar sobre què és el que li demana la tasca.

Aproximació al problema

"Com ho he de fer?" vaig a elaborar un pla de forma oral i/o escrita per a resoldre amb èxit la tasca.

Focalització de l'atenció i elecció de la resposta

"Estic seguint el meu pla?, com m'està eixint?" En aquest pas ha de centrar la seua atenció en l'execució del pla seleccionat en el pas anterior i resoldre definitivament la tasca.

Autoavaluació i autoreforç i, en cas necessari, rectificació d'errades.

"Com ho he fet?" Per últim comprovarà si la tasca l'ha resolt amb èxit o no i, si és aquest cas, ha de revisar per a corregir les errades:

Bé!!! Així he de treballar sempre!

Mal. Què ha passat, on he fallat? Vaig a començar des del primer pas per a corregir l'errada.

- Davant situacions novedoses (eixides, canvis d'aula, menjador...) que d'avant mà són problemàtiques per als xiquets amb TDAH, ja que exigeixen canvis importants en el seu comportament, hem d'anticipar-nos. Per això es proposen les següents estratègies:
 - Revisar les regles abans de començar l'activitat.

- Especificar quins seran els premis si aconseguix portar-se bé.
- Explicar quin serà el castic si no es porta adequadament.
- Quan l'activitat ha començat portar-la a terme fent ús de les autoinstruccions i seguir amb el pla fins el final.

- Introduir canvis en la metodologia i formes d'avaluació. Per a això, proposem:

Quant al disseny de les tasques:

- Dissenyar tasques adequades al nivell real del xiquet.
- Presentar les tasques de forma novedosa, atractiva, motivadora, utilitzant colors
- Els enunciats de les tasques han de ser breus, curts, clars i senzills.
- En els enunciats s'han de marcar les paraules claus, subratllant-les, colorejant-les...
- No obligar al xiquet a copiar els enunciats de les tasques.
- Reduir la quantitat de treballs.
- Desglossar les tasques extenses i complexes, en parts més senzilles, per a facilitar la seua execució i entrega.
- Assegurar-se que el xiquet comprén el que ha de fer en la tasca, abans que comence a fer-la.
- Enfocar-se en la productivitat.
- Ajudar a controlar el temps destinat a la tasca, fent-lo físic tal i com s'ha explicat anteriorment.
- Intentar que el xiquet pare i reflexione sobre el que ha de fer, abans que es pose a fer-lo. Per això s'ha d'acostumar a utilitzar autoinstruccions.
- No s'ha de manar per a fer a casa aquell treball que no haja donat temps de fer en l'escola (p.ex. Per assistència a reforç de PT o AL).

Taula 1. Guia de pensament per a la realització d'un examen.

PASOS IMPORTANTES A TINDRE EN COMPTE A L'HORA DE FER UN EXAMEN				
1er) Posar damunt la taula tot allò necessari per a fer l'examen: llapis, goma, boli, calculadora....	2n) Escriure el nom en la part superior de la fulla i recordar que l'ordre i la neteja a l'hora de fer l'examen és fonamental.	3er) Llegir totes les preguntes, pensant en què em pregunten, com vaig a contestar.	4t) Contestar primer les que em sé millor. Si són preguntes llargues, abans de contestar-les, fer un xicotet guió sobre les idees més importants que vull desenvolupar.	5é) Contestar després les que em sé regular.
6é) Pensar en les preguntes que queden i intentar posar alguna cosa que recorde.	7é) Repassar l'examen comprovant si m'he equivocat en alguna cosa i corregint.	8é) Repassar i corregir les errades en l'ortografia i en la forma de presentació.	9é) Entregar l'examen.	10é) Pensar i comentar amb altres companys, amb el mestre o amb els meus pares com m'ha eixit.

Taula 2. Guia de pensament per a la composició escrita (adaptat de Romero, 2002)

PASOS IMPORTANTES A TINDRE EN COMPTE A L'HORA DE DUR A TERME UNA COMPOSICIÓ ESCRITA			
1er) Per a qui vaig a escriure aquest text?	2n) Què sé sobre el tema que he d'escriure?	3er) Quines idees se m'ocorren sobre el que deuria escriure? 1..... 2..... 3..... 4.....	4t) Del que he pensat, quines són les idees més importants i quines menys? Coloretja de roig les més importats, de blau les que siguen regular d'importants i de verd les menys importants.
5é) Pensar en la millor forma d'escriure les idees. Organitza les idees que he valorat abans, p.ex. Vaig a escriure tres paràrrafs i vaig a assenyalar les idees que aniran al primer paràrraf, les del segon i les del tercer.	6é) Escriure el text.	7é) Repassar allò que he fet i corregir les errades.	8é) Pensar en allò que he fet i reflexionar sobre què m'ha resultat més fàcil i més difícil.

- Quant al disseny de les tasques:
 - Fer saber al xiquet a diari, abans de començar el dia, la classe, el pati... de forma clara el que s'espera d'ell.
 - Fer ús d'explicacions breus, clares, personals (mirant-lo als ulls) utilitzant suports visuals.
 - Mostrar entusiasme a l'hora d'explicar un contingut acadèmic. El xiquet ha de percebre que al mestre li apassiona el que està ensenyant i que és útil i divertit d'aprendre.
 - Fer les classes interactives i motivadores, concedint un paper protagonista a tots els alumnes en general i al xiquet amb TDAH en particular: fer que contesten a les preguntes en veu alta, que isquen a la pissarra, que treballen en xicotets grups prèviament seleccionats pel professor, que exposen a la resta el resultat d'alguns treballs....D'aquesta manera resultarà més fàcil mantindre el nivell d'interés i motivació del xiquet i millorar la seua atenció, concentració i nivell d'execució.
 - Manifestar-li a sovint i públicament lo content que està el professor pels avanços del xiquet.

- Quant a la forma d'aconseguir que els xiquets siguin més organitzats i aprenguen a planificar-se:
 - Ús de llibretes de colors diferents, no d'arxivadors amb fulles soltes, per a cada assignatura. En la portada de cada llibreta es posarà una pegatina on s'anote el nom de l'assignatura.
 - Pegar l'horari darrere de la portada de cada una de les llibretes.
 - Dissenyar l'horari tenint en compte que totes les assignatures més complexes, que demanden majors recursos cognitius per part del xiquet, no estiguen seguides en l'horari. S'aconsella alternar assignatures complexes (millor impartir a l'inici de la jornada escolar) amb assignatures més senzilles.
 - Ajudar a organitzar: el seu treball, el temps que ha de dedicar a cada tasca, la seua motxilla, el material necessari per a fer una activitat... Precisen de supervisió constant per persistir en la tasca, per organitzar-se i, en definitiva, per a que el resultat dels seus treballs siga acceptable.
 - Proporcionar o ajudar al xiquet a elaborarà un resum o esquema de cada tema. El resum o esquema ha de ser clar, ordenat, curt, senzill i adequat al nivell del xiquet. Resulta molt interessant utilitzar colors per a destacar les idees més importants.
 - El mestre o algun especialista (PT) podria dedicar a diari (previ coneixement del xiquet amb TDAH) uns minuts al xiquet només entrar a l'escola i abans d'anar-se'n a casa per ajudar-li a organitzar-se. Concretament, el seu paper consistirà en comprovar a primera hora, si l'alumne ha portat tots els deures fets de casa i tots els materials que necessita durant el dia. I abans d'anar-se'n a casa haurà de verificar que porte tot anotat, els deures i que haja posat en la motxilla tots els materials necessaris per a fer-los (llibres, llibretes....)

- Quant al control del comportament:
 - A més de l'ús de tècniques per incrementar el comportament desitjat, per disminuir-lo o per ambdós objectius, destacades anteriorment, s'aconsella:
 - Permetre major llibertat de moviment que a la resta, no exigint que romangue segut durant 2 hores sense moure's ja que és un objectiu molt complexe d'abraçar per a un TDAH.
 - Utilitzar fitxes de valoració diària del seu comportament per a portar-se-les a casa (com taula 3) de forma que els mestres informen als pares sobre com ha segut el comportament del xiquet a l'escola i puguen premiar-li o no per ell. A més, resulta recomanable concedir un temps per a confirmar que s'ha anotat els deures (supervisió).

Taula 3. Exemple de fitxa de valoració diària per a portar-se a casa.

Centre: _____		
Nom: _____ Cognoms: _____		
Data: _____		
ASSIGNATURA	HA TREBALLAT CORRECTAMENT	OBSERVACIONS/DEURES
	SÍ NO	
Matemàtiques	x	Pág. 12. (4,5). Examen del T.2. el viernes.
Llenguatge	x	Hoy no ha traído el material necesario para trabajar en clase. Así, que no ha hecho nada. Pág. 19 (1,2). Esquema de la pág. 20.

- Quant a la forma d'avaluar-los:
 - Dissenyar exàmens amb els enunciats escrits, amb preguntes curtes, amb pocs apartats en cada pregunta, no molt extensos.
 - Combinar l'ús d'exàmens de preguntes curtes, amb exàmens tipus test i/o amb exàmens orals.
 - Permetre que durant la realització de l'examen tinguin davant les guies de pensament o les autoinstruccions necessàries.
 - Permetre que durant la realització de l'examen puguen alçar-se per resoldre algun dubte amb el mestre.
 - Ajudar físicament (utilitzant un rellotge, cronòmetre o similar, a controlar el temps mentre realitzen l'examen, de tal forma que coneguen el temps aproximat que han d'emprar per a cada activitat, el temps que ja han emprat i el temps que els queda per a l'entrega.
- Introduir canvis en l'estructura de l'aula. Això suposa:

- Col·locar el xiquet amb TDAH en les primeres files, lluny de la porta i de les finestres.
- Seure'l al costat de xiquets que siguen un bon model, tranquils.
- Portar una rutina que siga predicable, per això es pot penjar l'horari, les normes de classe, el sistema de punts... en les parets de l'aula, per a que en cada moment el xiquet tinga constància de quina assignatura està treballant, com ha de comportar-se, què ocorrerà si es comporta com cal...
- En els casos de necessitar aplicar el temps fora tindre una taula més apartada o pegada a la paret.

Finalment, destacar les reunions de seguiment periòdiques entre tot l'equip docent, l'equip d'orientació i la família per comprovar que el pla d'intervenció està resultant efectiu o no, i en aquest cas, procedir a realitzar les modificacions que s'estimen oportunes.

ANNEX VII .-PROTOCOL DE PREVENCIÓ DE DIFICULTATS D'APRENTATGE

A-PROTOCOL D'OBSERVACIÓ I DETECCIÓ PER ETAPA I CICLE

Protocol d'observació per a detectar símptomes d'alerta en l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura en l'etapa infantil (final de P5)

Nom de l'alumne Curs escolar
 Data de naixement Data de valoració
 Nom del mestre

ETAPA	ITEMS	SI	NO
FINAL DE P5	1. Té antecedents familiars amb dificultats de lectura i escriptura		
	2. Té dificultats per segmentar correctament les paraules en síl·labes		
	3. Li costa classificar paraules segons els sons en posició inicial, mitjana i final		
	4. Mostra poca habilitat per localitzar sons comuns en diverses paraules		
	5. Li costa compondre i descompondre paraules per fonemes o sons (màxim quatre fonemes)		
	6. Té dificultats a l'hora d'afegir o eliminar un so d'una paraula per tal d'aconseguir-ne una altra		
	7. Articula de forma incorrecta alguns sons		
	8. Presenta poca fluïdesa en el llenguatge espontani		
	9. Mostra lentitud per trobar la paraula que vol utilitzar		
	10. Li costa seguir tres consignes respectant l'ordre		
	11. Presenta dificultats d'orientació espacial		
	12. Té poca habilitat en anomenar de forma ràpida: colors, noms de persones, imatges, objectes...		
	13. Mostra dificultats en la lectura dels sons treballats		
	14. Demostra poc domini de la seriació numèrica		
	15. Agafa el llapis de forma incorrecta		
	16. Té poc control del traç		
	17. Té dificultats en la coordinació motora		
	18. Li costa mantenir l'atenció		
Observacions			
INTERPRETACIÓ RESULTATS: - Les respostes afirmatives en els ítems en negreta són indicadors d'alt risc i requereixen una intervenció. - Les respostes afirmatives en la resta d'ítems (que no estan en negreta) indiquen dificultats associades que poden empitjorar la simptomatologia i que caldrà tenir en compte en la planificació de les estratègies d'intervenció.			

Marqueu SI o NO segons correspongui

Protocol d'observació per a detectar indicadors de la dislèxia en l'etapa de primària - cicle inicial 1r i 2n

Nom de l'alumne Curs escolar
 Data de naixement Data de valoració
 Nom del mestre

ETAPA	ÍTEMS	SÍ	NO
CICLE INICIAL 1r i 2n	Aspectes generals		
	1. Té antecedents familiars amb dificultats de lectura i escriptura		
	2. Presenta una discrepància entre el rendiment cognitiu i l'acadèmic		
	3. Mostra un decalatge entre l'esforç i els resultats		
	Aspectes específics		
	4. Té dificultats per accedir al lèxic quan parla		
	5. Li costa expressar oralment les idees de manera ordenada		
	6. Té poca habilitat per substituir, eliminar o combinar els sons de les paraules per formar-ne d'altres		
	7. Li costa fer l'associació grafema-fonema		
	8. Té dificultats per lletrejar		
	9. Comet molts errors en la lectura: omissions, substitucions, addicions, inversions...(indicador avaluable a 2n)		
	10. Inventava paraules quan llegeix (indicador avaluable a 2n)		
	11. Presenta una lectura molt lenta i forçada (indicador avaluable a 2n)		
	12. Li costa comprendre el que llegeix (indicador avaluable a 2n)		
	13. Manifesta rebulc envers la lectura i l'escriptura		
	14. Es cansa excessivament davant la lectura		
	15. Té dificultats en el grafisme		
	16. Fa faltes quan copia		
	17. Comet molts errors d'ortografia natural respecte al grup classe		
	18. Li costa seguir un dictat i es perd (indicador avaluable a 2n)		
	19. Inverteix l'ordre de les xifres en l'escriptura de quantitats		
	20. Té dificultats en la lectura de números		
	21. S'equivoca sovint en el càlcul mental		
	22. Fa errors en el càlcul escrit		
	23. Presenta dificultats d'orientació espacial		
	24. Li costa enumerar les seqüències (dies de la setmana, llistes de noms,...)		
	25. Mostra poca capacitat d'atenció		
	26. Es despista i perd coses fàcilment		
27. Presenta inseguretat en les tasques escolars			
28. Mostra inestabilitat emocional			
Observacions			
INTERPRETACIÓ RESULTATS: - Les respostes afirmatives en els ítems en negreta són indicadors d'alt risc i requereixen una intervenció. - Les respostes afirmatives en la resta d'ítems (que no estan en negreta) indiquen dificultats associades que poden empitjorar la simptomatologia i que caldrà tenir en compte en la planificació de les estratègies d'intervenció.			

Marquen SÍ o NO segons correspongui

Protocol d'observació per a detectar indicadors de la dislèxia en l'etapa de primària - cicle mitja (3er i 4art)

Nom de l'alumne Curs escolar
 Data de naixement Data de valoració
 Nom del mestre

ETAPA	ITEMS	SI	NO
CICLE MITJA DE PRIMÀRIA 3R I 4ART	Aspectes generals		
	1. Té antecedents familiars amb dificultats de lectura i escriptura		
	2. Presenta discrepància entre el rendiment cognitiu i l'acadèmic		
	3. Es dona una diferència significativa entre el treball oral i l'escrit		
	4. S'observa discrepància entre la comprensió lectora i la comprensió oral		
	5. Mostra un rendiment diferent entre les assignatures de llengua i altres matèries del curs		
	6. Es detecta un decalatge entre l'esforç i els resultats		
	7. Té un rendiment acadèmic fluctuant		
	Aspectes específics		
	8. Té dificultats per accedir al lèxic quan parla		
	9. Li costa expressar oralment les idees de manera ordenada		
	10. Comet molts errors en la lectura: omissions, substitucions, addicions, inversions		
	11. Inventa paraules quan llegeix		
	12. Té poca fluïdesa lectora en comparació del grup classe		
	13. Quan llegeix manifesta ansietat i neguit		
	14. Evita tasques en què li cal llegir i escriure		
	15. Té dificultats de comprensió lectora (per dificultats en descodificar)		
	16. Copia amb faltes d'ortografia		
	17. Quan escriu fa moltes faltes d'ortografia respecte al grup classe		
	18. Li costa seguir el ritme d'un dictat		
	19. Presenta dificultats de grafisme		
	20. Quan escriu utilitza estructures molt simples		
	21. Li costa expressar per escrit el que sap		
	22. Té moltes dificultats en l'adquisició de llengües estrangeres		
	23. Sovint s'equivoca en el càlcul mental		
	24. Fa errors en les operacions de càlcul escrit		
	25. S'equivoca en els signes matemàtics		
	26. Té dificultats per aprendre les hores del rellotge		
	27. Li costa llegir les quantitats		
	28. Li resulta difícil escriure les quantitats		
	29. Té dificultats per aprendre les taules de multiplicar		
	30. Presenta baix rendiment en la resolució de problemes matemàtics escrits		
	31. Li costen les seqüències (mesos de l'any, estacions, abecedari...)		
	32. Té dificultats d'orientació espacial		
	33. Necessita més temps per fer les tasques escolars		
	34. Mostra una baixa capacitat d'atenció i concentració		
	35. Presenta poca autonomia en el treball escolar		
	36. S'observa inseguretat davant les tasques escolars		
37. Li costa l'ordre i l'organització de les seves coses			
38. Mostra inestabilitat emocional			
Observacions			
INTERPRETACIÓ RESULTATS: - Les respostes afirmatives en els ítems en negreta són indicadors d'alt risc i requereixen una intervenció. - Les respostes afirmatives en la resta d'ítems (que no estan en negreta) indiquen dificultats associades que poden empitjorar la simptomatologia i que caldrà tenir en compte en la planificació de les estratègies d'intervenció.			

Marqueu SI o NO segons correspongui

Protocol d'observació per a detectar indicadors de la dislèxia en l'etapa de primària - cycle superior (5è i 6è)

Nom de l'alumne Curs escolar
 Data de naixement Data de valoració
 Nom del mestre

ETAPA	ITEMS	SI	NO
CICLE SUPERIOR DE PRIMÀRIA 5È I 6È	Aspectes generals		
	1. Té antecedents familiars amb dificultats de lectura i escriptura		
	2. Mostra discrepància entre el rendiment cognitiu i l'acadèmic		
	3. Es dona una diferència significativa entre el treball oral i l'escrit		
	4. S'observa discrepància entre la comprensió lectora i la comprensió oral		
	5. Mostra diferència de rendiment entre les assignatures de llengua i altres matèries del curs		
	6. Presenta un decalatge entre l'esforç i els resultats		
	7. Mostra un rendiment acadèmic fluctuant		
	Aspectes específics		
	8. Té dificultats per accedir al lèxic quan parla		
	9. Li costa expressar oralment les idees de manera ordenada		
	10. Mostra dificultats per sintetitzar el que vol explicar		
	11. La seva lectura és lenta si es compara amb el grup classe		
	12. Comet molts errors en la lectura: omissions, substitucions, fragmentacions incorrectes, adicions..		
	13. Inventa paraules quan llegeix		
	14. Té dificultats específiques de lectura en paraules desconegudes		
	15. Li costa entonar quan llegeix. No respecta les pauses		
	16. No té interès per la lectura		
	17. Evita llegir en veu alta		
	18. Presenta dificultats de comprensió lectora		
	19. Sap les normes d'ortografia però no les aplica		
	20. Quan escriu fa moltes faltes d'ortografia		
	21. Presenta dificultats de grafisme		
	22. Li costa organitzar, estructurar i exposar les idees per escrit		
	23. Té moltes dificultats en l'adquisició de llengües estrangeres		
	24. Sovint s'equivoca en el càlcul mental		
	25. Comet errors en el càlcul escrit		
	26. S'equivoca en els signes matemàtics		
	27. Li costa el canvi d'unitats de mesura		
	28. Té poc domini de les taules de multiplicar		
	29. Mostra un baix rendiment en la resolució de problemes matemàtics escrits		
	30. Li costa ordenar la informació cronològicament		
	31. Té poca habilitat per buscar en el diccionari		
	32. Li costa fer resums		
	33. Té dificultats per portar l'agenda al dia		
	34. Necessita més temps per fer les tasques escolars		
	35. Mostra una baixa capacitat d'atenció i concentració		
	36. Presenta poca autonomia en el treball escolar		
	37. Li costa seguir el ritme de treball		
	38. S'observa inseguretat davant les tasques escolars		
	39. Sovint mostra baixa motivació en exercicis on cal llegir i escriure		
	40. No és eficient en l'organització i planificació de la feina		
41. Li costa ordenar les seves coses			
42. Mostra inestabilitat emocional			
Observacions			
INTERPRETACIÓ RESULTATS: - Les respostes afirmatives en els ítems en negreta són indicadors d'alt risc i requereixen una intervenció. - Les respostes afirmatives en la resta d'ítems (que no estan en negreta) indiquen dificultats associades que poden empitjorar la simptomatologia i que caldrà tenir en compte en la planificació de les estratègies d'intervenció.			

Marqueu SI o NO segons correspongui

ANNEX VII . -PROTOCOL DE PREVENCIÓ DE DIFICULTATS D'APRENENTATGE

B-PROPOSTES D'INTERVENCIÓ PSICOEDUCATIVA DE CARÀCTER GENERAL

- Proximitat en la ubicació a l'aula (seure's el més prop possible del mestre i de la pissarra).
- Comprovar sempre que el xiquet ha comprés el material escrit que va a manejar, explicar-li'l verbalment.
- Utilitzar l'avaluació oral dels coneixements.
- Informar-li de quan llegirà en veu alta.
- No donar-li textos llargs per llegir.
- Demostrar-li el nostre interès pels seus aprenentatges.
- Pot ser important que estiga al costat de companys de classe competents.
- És convenient ser flexible quan se li exigeix una correcta ortografia i un ús adequat dels signes de puntuació, ja que són tasques que resulten molt complexes per a ells.
- Establir criteris per al seu treball.
- No deixar-li que corregisca els seus dictats sol.
- No fer-li escriure a la pissarra davant de tota la classe.
- Afavorir l'accés a la informació per altres vies com ordinador en funció de la seua edat.
- Comentar personalment amb el xiquet la correcció per escrit de les dels exercicis realitzats.
- No limitar-li l'activitat a tasques senzilles, sinó saber dosificar-li la quantitat de treball.
- Demanar-li menys quantitat de tasques per a casa.
- No dubtar en repetir-li i explicar-li les coses les vegades que siga necessari.
- Escriure i escoltar (dictat o apunts) simultàniament pot resultar-li molt difícil.
- L'ús d'esquemes i gràfics en les explicacions de classe permeten al xiquet una major comprensió i afavoreixen una millor funcionalitat de l'atenció.
- Valorar els seus treballs pel seu contingut, sense considerar els errors d'escriptura.
- Destacar els aspectes bons dels seus treballs.
- No esperar que abrace un nivell lector igual al dels altres xiquets.
- Saber que requereix més temps que la resta per acabar les tasques.
- Acceptar que es distrau amb major facilitat que la resta de companys, ja que les tasques de lectoescriptura requereixen per a ell un sobreesforç.
- Ajudar-li a desenvolupar autoestima.

ANNEX VII . -PROTOCOL DE PREVENCIÓ DE DIFICULTATS D'APRENENTATGE

C-PAUTES D'ACTUACIÓ CONCRETES PER ETAPES I CICLES

1-PAUTES PER ALUMNES D'INFANTIL (P5)

ORIENTACIONS GENERALS

- En aquesta Etapa s'inicia l'aprenentatge de la llengua escrita (recordem que fins a finals de 2n de Primària –és a dir, cap als 7 anys- els alumnes no han acabat aquest procés per la qual cosa és totalment inadequat parlar de dislèxia). És per aquest motiu que durant l'Etapa Infantil **les pautes d'intervenció són totalment preventives.**
- Aquestes recomanacions són aplicables a tots els nens de l'aula.
- En aquesta etapa cal vetllar perquè els alumnes vagin aprenent de forma harmònica els processos bàsics en els que es fonamenta la llengua escrita, i és molt important respectar els diferents ritmes d'aprenentatge.
- Es recomana, doncs, seguir només el **1r nivell d'intervenció:**
 - Es tracta d'enriquir els programes de classe perquè surtin beneficiats tots els alumnes i, en especial, els que presenten alguna dificultat. En aquest cas, caldrà observar en quin o quins dels processos d'apropiació del codi (consciència fonològica, correspondència so-grafia o domini de la grafomotricitat) presenta més dificultats l'alumne, per poder-los reforçar.

AMBITES D'INTERVENCIÓ	ACTUACIONS
PERSONAL	<ul style="list-style-type: none"> • Tenir molt present que encara no podem parlar d'un trastorn. Per tant, el més adequat és observar en quin moment evolutiu es troba el nen i facilitar-li el progrés respectant el seu ritme. • Un excés d'exigència pot crear ansietat al nen i bloquejar el procés d'aprenentatge.
FAMILIAR	<ul style="list-style-type: none"> • Cal buscar la implicació de la família i facilitar-li pautes i orientacions perquè llegeixin AL NEN I AMB el nen i el motiu de cara a la lectura (vegeu pàg. 7, Guia per a les famílies amb nens de 3 a 6 anys) • L'afició lectora és una disposició davant la vida que s'aprèn. És més fàcil que els fills s'interessin per la lectura si els pares intervien activament en el procés. S'ha de tenir present que la pràctica de la lectura requereix una sensació de plaer; tenir l'atenció dels pares fent aquesta activitat i passar-s'ho bé llegint plegats és la millor garantia per assegurar l'interès del nen per aquest aprenentatge. • És important que el procés d'aprenentatge sigui compartit i treballat conjuntament, des de l'escola i la família.
SOCIAL	<ul style="list-style-type: none"> • Cal treballar a l'aula i amb tots els alumnes el respecte a la diversitat: tots aprenem i millorem, CADASCÚ AL NOSTRE RITME!
ESCOLAR	<ul style="list-style-type: none"> • Recordar a tot el professorat que intervingui en aquesta etapa que és un inici de l'aprenentatge i no una consolidació.

ESTRATÈGIES METODOLÒGIQUES	QUÈ CAL FER?
<p>En general, l'ensenyament cal que sigui:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Multisensorial - Acumulatiu - Seqüencial 	<ul style="list-style-type: none"> • Facilitar la integració activa i interactiva d'ensenyament i aprenentatge a través de totes les vies sensorials (visuals, auditius, tàctils...) • Verificar que l'alumne ha entès i ha integrat aprenentatges que són la base. • Assegurar que l'infant va assolint progressivament els diferents passos de l'aprenentatge abans d'iniciar-ne d'altres de més complexos.
Ampliar la base lingüística	<ul style="list-style-type: none"> • És imprescindible donar preferència a les habilitats comunicatives i lingüístiques per sobre de les directament relacionades amb l'aprenentatge de la llengua escrita en l'etapa infantil. No es pot oblidar que durant aquests anys l'infant està adquirint els diferents components del llenguatge: estructures morfològiques i sintàctiques, desenvolupament del quadre fonològic, ampliació del lèxic... • La llengua escrita és una representació de segon ordre de la llengua oral i els processos implicats en la seva adquisició (descodificació i identificació de la paraula escrita i comprensió) reposen justament en un bon desenvolupament de la llengua oral. • Cal assegurar el coneixement d'un vocabulari bàsic i funcional a nivell oral que pugui ser reconegut i utilitzat a nivell escrit.

ESTRATÈGIES METODOLÒGIQUES	QUÈ CAL FER?
Per a l'ensenyament de la lectura i l'escriptura	<p>Treballar els aspectes funcionals i culturals</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suposa crear i propiciar contextos d'aprenentatge que permetin al nen construir el sentit del què és l'escriptura com element cultural per suscitar el seu desig d'aprendre a llegir; mostrar-li les funcions del llenguatge escrit. En aquesta funcionalitat no hi són alienes la lectura i l'escriptura en les noves tecnologies de la informació i de la comunicació. Cal crear un context adequat perquè l'aprenentatge sigui significatiu: rètols, noms, llegir contes...
	<p>Treballar els aspectes representacionals</p> <ul style="list-style-type: none"> • No menys important que crear gust per la lectura, és dirigir al nen a comprendre que el llenguatge escrit és un sistema de comunicació, una forma d'expressar-se com ho són el joc, el dibuix i el llenguatge oral que, justament són formes predecessores del llenguatge escrit. Això suposa fer-li captar què és el llenguatge escrit, què representa i què hi pot expressar: rètols, notes, missatges, instruccions per a escrit...
	<p>Ensenyar el codi</p> <ul style="list-style-type: none"> • La consciència fonològica o l'habilitat per percebre, identificar i manipular els fonemes (sons) que formen les paraules. És un treball totalment auditiu i és previ a l'ensenyament de la correspondència so-grafia. L'aprenentatge s'inicia a P3 (aprendre a escoltar rimes...) continua a P4 (treball amb la síl·labes) i finalitza a mitjans de P5 (treball amb els fonemes o consciència fonològica pròpiament dita). • L'aprenentatge fonètic o el desenvolupament de les habilitats per relacionar les grafies de la llengua escrita amb els fonemes (sons de la llengua oral). Facilitar als nens l'apropiació del codi alfabètic: reconeixement de les grafies (habilitats de percepció visual i direccionalitat), descodificar i codificar (habilitats d'anàlisi i síntesi) de paraules i frases. <p>L'aprenentatge s'inicia a finals de P5 i es desenvolupa a 1r. de Cicle Inicial.</p> <ul style="list-style-type: none"> • El coneixement d'un vocabulari bàsic i funcional a nivell oral que pugui ser reconegut i utilitzat a nivell escrit i a partir del qual l'alumne pugui entendre el què llegeix des de l'inici.
	<p>Facilitar el domini de la grafomotricitat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Assegurar que el nen és capaç de fer la pinça abans d'utilitzar estris per escriure i fomentar aquesta destresa treballant les habilitats manipulatives bàsiques (P3). • Entrenar la grafomotricitat facilitant inicialment tots els suports: postura corporal, pautes, marges per assegurar la correcta direccionalitat i claredat de l'escriptura (P4 i P5).

ANNEX VII . -PROTOCOL DE PREVENCIÓ DE DIFICULTATS D'APRENTATGE

C-PAUTES D'ACTUACIÓ CONCRETES PER ETAPES I CICLES

1-PAUTES PER ALUMNES DE PRIMÀRIA DE 1r / 2n

ORIENTACIONS GENERALS

- Fins a finals de 2n de Primària –és a dir, cap als 7 anys- els alumnes no han acabat encara el procés d'aprenentatge de la lectura, per la qual cosa no parlarem de dislèxia. En aquest sentit, durant el Cicle Inicial, **les pautes d'intervenció són encara preventives.**
- Aquestes recomanacions són aplicables a tots els nens de l'aula.
- En aquesta etapa cal ser conscients que molts nens amb dificultats podran seguir l'aprenentatge de la lectura si s'utilitzen mètodes adequats, es fa un treball sistemàtic i es respecta el seu ritme d'aprenentatge.
- Es recomana **seguir el primer i, en alguns casos, el segon nivell d'intervenció:**
 - **El 1r nivell d'intervenció** es tracta d'enriquir els programes de classe perquè en surtin beneficiats tots els alumnes i, en especial, els que presenten dificultats. En aquest cas, caldrà observar en quin o quins dels processos d'apropiació del codi (consciència fonològica, correspondència so-grafia, fluïdesa lectora) presenten més dificultats per reforçar-los.
 - **El 2n nivell d'intervenció** requereix que, a més a més de beneficiar-se del primer nivell, l'alumne tingui un suport addicional que es pot donar en petit grup o individualment; la intervenció sempre es basarà en programes de classe però es farà amb activitats adequades i adaptades al ritme d'aprenentatge de l'alumne per assegurar-ne el progrés.

AMBITES D'INTERVENCIÓ	ACTUACIONS
PERSONAL	<ul style="list-style-type: none">• Comprendre que presentar dificultats en el llenguatge escrit pot provocar frustracions, estrès, pressió i cansament que poden portar l'alumne a actituds poc adequades.• Millorar l'autoestima i reconèixer en públic els seus èxits.• Posar en marxa totes les actuacions necessàries perquè l'alumne no visqui les seves dificultats com un fracàs: respectar el seu ritme, facilitar-li les tasques seqüenciades en passos, reforçar els seus avenços, no fer-lo llegir en veu alta davant del grup...
FAMILIAR	<ul style="list-style-type: none">• Cal buscar la implicació de la família. Informar- la de les dificultats però no almar-la.• Donar a conèixer les estratègies i pautes que se seguiran a l'escola per facilitar el progrés del seu fill/a.• Facilitar pautes i orientacions perquè llegeixin AMB el nen i el motiu de cara a la lectura (vegeu "Guia per a les famílies amb nens de cicle inicial...", pàg. 7).- L'afició lectora és una disposició davant la vida que s'aprèn. És més fàcil que els fills s'interessin per la lectura, pels llibres, si els pares intervenen activament en el procés.- S'ha de tenir present que la pràctica de la lectura requereix una sensació de plaer; tenir l'atenció dels pares fent aquesta activitat i passar-s'ho bé llegint plegats és la millor garantia per assegurar l'interès del nen per aquest aprenentatge.• És important que, fins on sigui possible, el procés d'aprenentatge sigui compartit i treballat conjuntament, des de l'escola i l'àmbit familiar.
SOCIAL	<ul style="list-style-type: none">• Cal treballar a l'aula i amb tots els alumnes el respecte a la diversitat: tots aprenem i millorem, CADASCÚ AL NOSTRE RITME!
ESCOLAR	<ul style="list-style-type: none">• Cal un treball consensuat i coordinat entre tot l'equip docent que intervé amb l'alumne en concret. El tutor n'és el responsable.

ESTRATÈGIES METODOLÒGIQUES	QUÈ CAL FER?
<p>Referent al procés d'ensenyament - aprenentatge</p> <ul style="list-style-type: none"> - Multisensorial - Acumulatiu - Seqüencial i progressiu - Sobre-aprenentatge 	<ul style="list-style-type: none"> • Facilitar la integració activa i interactiva d'ensenyament i aprenentatge amb tots els sentits. • Verificar que l'alumne ha entès i ha integrat aprenentatges que són la base. • Desglossar l'aprenentatge en passos petits que l'alumne ha d'anar assolint i consolidant abans d'iniciar el següent. • Utilitzar de forma sistemàtica la repetició, tant durant com entre els diferents aprenentatges, per assegurar que les noves adquisicions s'han consolidat i s'han familiaritzat amb els nous coneixements... D'aquesta manera, esdevindran recursos que pot utilitzar quan ho necessiti i no seran elements de confusió i distorsió en els següents aprenentatges.
<p>Altres aspectes a considerar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reforçament - Ensenyar habilitats - Metacognició 	<ul style="list-style-type: none"> • Reforçar totes les habilitats a través de la pràctica per tal d'automatitzar l'accés a tots els components de l'aprenentatge. • Centrar l'ensenyament en el desenvolupament d'habilitats útils i transferibles més que a donar molta informació que esdevé innecessària i que l'alumne no pot recordar. • Encoratjar l'alumne a pensar sobre quines estratègies i recursos són millors per a ell i per utilitzar en diferents circumstàncies. • Es tracta que l'alumne vagi adquirint consciència de les seves dificultats i pugui aplicar estratègies de compensació i autorregulació.
<p>Referent a l'aprenentatge de la llengua escrita:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fonològic: assegurar el treball de consciència fonològica - Ensenyar la correspondència so-grafia - Ensenyar fluïdesa - Ensenyar vocabulari - Ensenyar a comprendre 	<ul style="list-style-type: none"> • Entrenament de la discriminació i memòria auditiva, fins a poder percebre i manipular els sons de la parla. • Ensenyar els alumnes a manipular els sons de les paraules (fonemes) per millorar les habilitats d'anàlisi i síntesi lectores. • És recomanable, per a tots els nens d'aquesta edat, mantenir un entrenament diari d'uns 30 minuts on s'afavoreixi el desenvolupament de la consciència fonològica i el reconeixement ràpid de paraules combinat amb l'aplicació de lectures compartides amb l'adult i de lectures repetitives. • Ensenyar als alumnes a associar sons i grafies, a descodificar paraules polisil·làbiques seguint un ordre gradual i progressiu: iniciar-ho amb paraules amb síl·labes directes, continuar amb síl·labes inverses, síl·labes travades, etc. -i a generalitzar les regles per formar-ne de noves. • Lletrejar: animar els alumnes a escriure síl·labes, paraules i frases per millorar i reforçar les estratègies de segmentació i adquisició de les regles per formar paraules. • Ajudar els alumnes a practicar la lectura de paraules i frases perquè guanyin velocitat i assegurar que la comprensió no està compromesa per la focalització de la seva atenció en la descodificació de paraules. - ATENCIÓ! La fluïdesa s'adquireix amb un model correcte i no fent llegir el nen en veu alta sense suport. Potenciar l'activitat de lectura conjunta és una oportunitat pel docent d'oferir models a l'alumne. • Cal seguir estimulant les competències en llenguatge oral com a base imprescindible per al desenvolupament de la comprensió lectora. • Assegurar que l'alumne coneix el significat de les paraules que llegirà. • Ensenyar i aprendre a deduir el significat de noves paraules pel context. • Utilitzar textos amb paraules molt familiars per a l'alumne. • "Llegir és comprendre". Ensenyar els alumnes a verificar la seva comprensió mentre llegeixen, i acostumar-los a que revisin i rellegeixin el text abans de respondre preguntes de comprensió.

AJUSTAMENTS I ADAPTACIONS	QUÈ CAL FACILITAR
Referent a l'entorn escolar	<ul style="list-style-type: none"> • Cal tenir en compte la ubicació dins l'aula i procurar que l'alumne estigui a prop del mestre. • Si és possible, és millor intentar evitar elements de distracció. • Exposar a l'aula murals interactius que siguin un suport visual. • Tenir un calendari visual penjat a l'aula per facilitar l'organització i planificació del temps. • Evitar a l'alumne situacions que el deixin en evidència: rapidesa de càlcul, escriure a la pissarra, corregir les faltes amb un color estrident, etc. • Procurar que no llegeixi en veu alta a la classe de forma improvisada. • Llegir a l'alumne les instruccions i enunciats escrits.
Referent a com donar les consignes i organitzar el treball	<ul style="list-style-type: none"> • Evitar l'ús d'instruccions elaborades amb molts passos. • Intentar no donar múltiples ordres al mateix temps. • Fraccionar el treball en períodes curts però intensos per evitar el cansament.

ANNEX VII. -PROTOCOL DE PREVENCIÓ DE DIFICULTATS D'APRENTATGE

C-PAUTES D'ACTUACIÓ CONCRETES PER ETAPES I CICLES

1-PAUTES PER ALUMNES DE PRIMÀRIA DE 3r / 4t

ORIENTACIONS GENERALS

- En aquest cicle, i una vegada el mestre ha emplenat el protocol d'observació, caldrà disposar d'un diagnòstic diferencial per descartar o confirmar el trastorn de dislèxia.
- En el cas que es confirmen les dificultats en la llengua escrita, caldrà actuar en un doble sentit:
 - per una banda, continuar reforçant l'aprenentatge de la llengua escrita amb l'alumne;
 - per una altra, fer les adaptacions metodològiques pertinents a cada matèria per assegurar-ne l'aprenentatge malgrat que l'alumne no disposi dels recursos de la llengua escrita com un mitjà per assolir-lo.
- Es recomana el **segon i potser el tercer nivell d'intervenció** en els casos més greus:
 - El **2n nivell d'intervenció** requereix que l'alumne tingui un suport addicional per continuar fent l'aprenentatge de la lectura i escriptura que es pot donar en petit grup o a nivell individual; la intervenció es farà amb activitats adequades i adaptades per assegurar el progrés de l'alumne
 - El **3r nivell d'intervenció**: Per a aquells alumnes que requereixen una adaptació personalitzada del programa, que s'ha d'adequar a les seves dificultats específiques i, generalment, greus. En aquest cas també caldrà adequar les vies d'accés als diferents continguts curriculars.

ÀMBITS D'INTERVENCIÓ	ACTUACIONS
PERSONAL	<ul style="list-style-type: none">• Fer saber a l'alumne que coneixem les seves dificultats, ens interessem per ell i que l'ajudarem en el procés d'aprenentatge per tal que tingui les mateixes oportunitats que els companys.• Parlar-ne i reconèixer les dificultats no vol dir que s'eximeixi l'alumne de les seves responsabilitats.• Comprendre que presentar dificultats en el llenguatge escrit pot provocar frustracions, estrès, pressió i cansament que poden conduir l'alumne a actituds poc adequades.• Potenciar l'autoestima i reconèixer en públic els seus èxits.• Posar en marxa totes les actuacions necessàries perquè l'alumne no visqui les seves dificultats com un fracàs: respectar el seu ritme, facilitar-li les tasques seqüenciades en passos, reconèixer els seus avenços, no fer-lo llegir en veu alta davant del grup...• Evitar situacions que els puguin deixar en evidència: rapidesa de càlcul, escriure a la pissarra, corregir les faltes amb un color estrident, etc.• Emfatitzar les coses que l'alumne fa bé a la classe. Acostumen a ser nens amb molta imaginació i creativitat. Donar l'oportunitat que destaquin en allò que poden.
FAMILIAR	<ul style="list-style-type: none">• Cal buscar la implicació de la família. Informar-la de les dificultats i donar a conèixer les estratègies i pautes que se seguiran a l'escola per facilitar el progrés del seu fill/a.• Facilitar pautes i orientacions perquè segueixin mantenint la motivació dels seus fills per la lectura i que aquesta sigui una activitat gratificant. (l'afició lectora és una disposició davant la vida que s'aprèn. És més fàcil que els fills s'interessin per la lectura, si els pares intervenen activament en el procés d'aprenentatge).- S'ha de tenir present que la pràctica de la lectura ha de produir una sensació de plaer.• És important que, fins on sigui possible, el procés d'aprenentatge sigui compartit i treballat conjuntament, des de l'escola i l'àmbit familiar.
SOCIAL	<ul style="list-style-type: none">• És recomanable informar els companys de les dificultats de lectoescriptura que presenta l'alumne.• Cal treballar a l'aula i amb tots els alumnes el respecte a la diversitat.
ESCOLAR	<ul style="list-style-type: none">• Cal un treball consensuat i coordinat entre tot l'equip docent que intervé amb l'alumne, de cara a fer les adaptacions metodològiques pertinents en les matèries curriculars. El tutor n'és el responsable.

ESTRATÈGIES METODOLÒGQUES	QUÈ CAL FER?
Referent a l'actitud del mestre davant de l'alumne	<ul style="list-style-type: none"> • Intentar no utilitzar les expressions: "esforça't més", "fixa-t'hi més"... La majoria dels alumnes amb dislèxia s'esforcen però no aconsegueixen els resultats desitjats i per aquest motiu perden l'interès i l'atenció. No és estrany que un dia ho faci tot molt bé i l'altre, molt malament; el rendiment de l'alumne amb dislèxia és molt fluctuant. • Ser flexible en tot allò que va relacionat amb el seu dèficit: oblidar coses que abans sabia, llegir malament, fer moltes faltes d'ortografia. • Evitar situacions que el deixin en evidència: exercicis de rapidesa de càlcul en grup, escriure a la pissarra, correcció d'un text per part d'un company, corregir les faltes amb un color estrident, etc.
Referent a com donar-les consignes	<ul style="list-style-type: none"> • No donar moltes ordres orals al mateix temps. • Evitar l'ús d'instruccions escrites massa llargues i seqüenciades en molts passos. Les instruccions escrites haurien de ser clares i concises.
Referent als suports	<ul style="list-style-type: none"> • Presentar els continguts curriculars amb diferents suports: visuals i/o auditius (esquemes, mapes conceptuals, Power-point, documentals, pel·lícules, pissarra digital amb murals interactius...) • Facilitar a l'alumne la utilització de les TIC (lectors informàtics...), llibres de lectura eficaç, llibres de "Lectura fàcil", taules de multiplicar... • Recomanar a l'alumne la construcció de diccionaris personalitzats. • Utilitzar codis de colors per memoritzar diferents conceptes.
Altres aspectes a considerar: <ul style="list-style-type: none"> - Reforçament - Ensenyar habilitats - Metacognició 	<ul style="list-style-type: none"> • Reforçar totes les habilitats a través de la pràctica per tal d'automatitzar l'accés a tots els components de l'aprenentatge. • Centrar l'ensenyament en el desenvolupament d'habilitats útils i transferibles més que a donar molta informació que esdevé innecessària i que l'alumne no pot recordar. • Encoratjar l'alumne a pensar sobre quines estratègies i recursos són millors per a ell i per utilitzar en diferents circumstàncies. • Es tracta que l'alumne vagi adquirint consciència de les seves dificultats i pugui aplicar estratègies de compensació i autorregulació.
Referent a l'aprenentatge de la llengua escrita: <ul style="list-style-type: none"> - Ensenyar fluïdesa i precisió - Ensenyar vocabulari i assegurar-ne el seu domini - Ensenyar a comprendre - Ensenyar l'expressió escrita 	<ul style="list-style-type: none"> • Ajudar els alumnes a practicar la lectura de paraules i frases perquè guanyin velocitat i assegurar que la comprensió no està compromesa per la focalització de la seva atenció en la descodificació de paraules. La fluïdesa s'adquireix amb model correcte i no fent llegir el nen en veu alta sense suport. Potenciar l'activitat de lectura conjunta és una oportunitat pel docent d'oferir models a l'alumne. • Procurar que no llegeixi en veu alta a la classe de forma improvisada. • Evitar que l'alumne llegeixi en públic contra la seva voluntat. • Ensenyar a reconèixer el significat de les paraules que llegirà i aprendre a deduir i entendre el de les paraules noves. • Intentar ajustar els textos al seu rendiment lector: més breus i amb un vocabulari més bàsic. • "Llegir és comprendre". Fer les activitats per activar els coneixements previs abans de llegir, de verificació i control de la comprensió durant la lectura i acostumar l'alumne perquè revisi i rellegeixi el text abans de respondre preguntes de comprensió. • Ensenyar a estructurar els textos de diferents tipologies (descripció, narració, exposició...) amb esquemes predeterminats i utilitzant frases curtes però ben construïdes i amb tots els seus elements. • Facilitar plantilles amb els connectors, adverbis, adjectius... que poden ajudar a estructurar els textos escrits. • No corregir de forma sistemàtica tots els errors ortogràfics de la seva escriptura. • Evitar que l'alumne hagi de copiar de la pissarra i facilitar-li, quan sigui possible, el material per escrit. • Intentar que no hagi de tornar escriure sobre el full els enunciats del llibre. • Donar-li temps addicional per completar les activitats. • Permetre la presentació dels treballs escrits amb ordinador.

ESTRATÈGIES METODOLÒGQUES	QUÈ CAL FER?
Referent a l'organització, planificació i gestió del temps	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborar un calendari amb suport visual. • Elaborar un horari visual, associant cada matèria amb una imatge i/o color. • Disposar d'un calendari a l'aula amb les dates de les proves d'avaluació i de lliurament de projectes o treballs, procurant que entre ells hi hagi un espai de temps adequat. • Davant de les dificultats d'atenció i/o organització personal, poder disposar de targetes amb autoinstruccions d'organització personal (canvis d'activitat o matèria, preparació de la motxilla, fer els deures...) • Revisar la carpeta i ajudar en l'ordre i classificació de les feines. • Fraccionar el treball en períodes curts però intensos per evitar el cansament i afavorir la concentració. • De forma habitual, no deixar com a deures a casa feines inacabades de la classe.

AJUSTAMENTS I ADAPTACIONS	QUÈ CAL FACILITAR
Referent a l'entorn escolar	<ul style="list-style-type: none"> • Cal tenir en compte la ubicació dins l'aula i procurar que l'alumne estigui a prop del mestre. • Si és possible, és millor intentar evitar elements de distracció.
Referent a les tasques avaluadores	<ul style="list-style-type: none"> • Donar a conèixer les dates dels exàmens amb antelació. • Evitar que l'alumne tingui més d'un examen per dia i més de dos per setmana. • Un cop començat l'examen, apropar-se a l'alumne i, si cal, llegir-li les preguntes. Verificar que les ha comprès. • Facilitar que les preguntes de les proves avaluadores no siguin gaire llargues; evitar també les preguntes obertes on cal organitzar les idees i expressar-les ordenadament per escrit; és preferible utilitzar preguntes concretes. • Avaluar els exàmens i treballs en funció del seu contingut (no de la seva forma) • Preveure la possibilitat de fer exàmens orals o amb format més visual. • Permetre que pugui completar les preguntes d'examen mitjançant dibuixos o gràfics. • Evitar que les faltes d'ortografia en els exàmens i avaluacions li baixin la nota final o bé, que siguin motiu de suspens. • Utilitzar colors alternatius al vermell en les correccions (els alumnes poden relacionar aquest color amb el fracàs).
Referent a les diferents matèries curriculars	ADAPTACIONS
1. Llengua castellana i llengua - Lectura - Escriptura	<ul style="list-style-type: none"> • Ser conscients que la comprensió lectora moltes vegades està condicionada per les dificultats de descodificació lectora. • Llegir-li els enunciats dels exercicis que ha de fer, si és necessari. • No forçar-lo a llegir en veu alta. • Si ha de llegir en veu alta a classe, donar-li el text amb antelació. • Donar-li el temps que calgui per a qualsevol lectura. • Augmentar la mida de la lletra i/o l'espai de l'interlineat. • En els dictats, corregir únicament les faltes d'ortografia que s'estiguin treballant a classe o les prèviament pactades amb l'alumne. • Fer dictats preparats. • Adequar el format del dictat deixant espais buits per a aquelles paraules que facin referència a la regla ortogràfica que s'estigui treballant en aquell moment. • Adequar el ritme del dictat a l'alumne. • En els textos escrits, donar més importància al contingut que a la forma. • Deixar espai suficient per contestar les preguntes. • Entendre que presenti interferències entre totes dues llengües

<p>- Comprensió de text</p> <p>- Llibres de lectura obligatòria:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adaptar el contingut del text simplificant-ne el vocabulari i/o les estructures sintàctiques. • Subratllar les paraules clau del text o aquelles que indiquen instruccions. • Fragmentar el text i després de cada part, afegir les preguntes de comprensió que facin referència a aquell fragment. • Reduir i/o escollir adequadament els llibres de lectura obligatòria tenint en compte el seu format i l'interès de l'alumne.
2. Matemàtiques	<ul style="list-style-type: none"> • Usar material manipulatiu complementari: àbacs, regletes, etc. • Valorar el procés de càlcul d'operacions bàsiques i no els errors de càlcul mental. • Valorar el procediment de la resolució del problema i no els resultats de les operacions. • Permetre que l'alumne tingui accés a les taules de multiplicar, tant a classe com als exàmens. • Senyalar les paraules clau dels problemes i proporcionar dibuixos que representin el problema.
3. Naturals i socials	<ul style="list-style-type: none"> • Fer un guió a la pissarra amb paraules claus abans de començar a exposar un tema. • Plantejar preguntes específiques i de resposta curta. • Identificar i subratllar paraules clau en un enunciat o un text. • Reduir vocabulari acadèmic. • No tenir en compte els errors d'expressió escrita i d'ortografia a l'hora de corregir l'examen.
4. Llengua estrangera	<ul style="list-style-type: none"> • No corregir errors en paraules irregulars. • Fomentar el llenguatge oral. • Reduir la quantitat de vocabulari. • Donar anticipadament el dictat a realitzar

ANNEX VII. -PROTOCOL DE PREVENCIÓ DE DIFICULTATS D'APRENTATGE

C-PAUTES D'ACTUACIÓ CONCRETES PER ETAPES I CICLES

1-PAUTES PER ALUMNES DE PRIMÀRIA DE 5è / 6è

ORIENTACIONS GENERALS

- En aquest cicle i una vegada el mestre ha emplenat el protocol d'observació, caldrà disposar d'un diagnòstic diferencial per descartar o confirmar el trastorn de dislèxia.
- En el cas que es confirmen les dificultats en la llengua escrita, caldrà actuar en un doble sentit.
 - Per una banda, continuar reforçant l'aprenentatge de la llengua escrita amb l'alumne
 - Per l'altra, fer les adaptacions metodològiques pertinents a cada matèria per assegurar-ne el seu aprenentatge malgrat l'alumne no disposi dels recursos de la llengua escrita com un mitjà per assolir-lo
- Es recomana **el segon i potser el tercer nivell d'intervenció en els casos més greus:**
 - **El 2n nivell d'intervenció** requereix que l'alumne tingui un suport addicional per continuar fent l'aprenentatge de la lectura i escriptura que es pot donar en petit grup o a nivell individual; la intervenció es realitzarà amb activitats adequades i adaptades per assegurar el progrés de l'alumne.
 - **El 3r nivell d'intervenció**, per a aquells alumnes que requereixen una adaptació personalitzada del programa que s'ha d'adequar a les seves dificultats específiques i, generalment, greus. En aquest cas també caldrà adequar les vies d'accés als diferents continguts curriculars i, si cal, parlaríem d'un programa individualitzat (PI) que es duria a terme de forma intensiva i durant un temps determinat per facilitar l'accés a la llengua escrita o recursos compensatoris a alumnes dislèctics de diagnòstic tardà.

AMBITES D'INTERVENCIÓ	ACTUACIONS
PERSONAL	<ul style="list-style-type: none">• Fer saber a l'alumne que coneixem les seves dificultats, ens interessem per ell i que l'ajudarem en el procés d'aprenentatge per tal que tingui les mateixes oportunitats que els companys.• Parlar-ne i reconèixer les dificultats no vol dir que s'eximeixi l'alumne de les seves responsabilitats.• Comprendre que presentar dificultats en el llenguatge escrit pot provocar frustracions, estrès, pressió i cansament que poden conduir l'alumne a actituds poc adequades.• Potenciar l'autoestima i reconèixer en públic els seus èxits.• Posar en marxa totes les actuacions necessàries perquè l'alumne no visqui les seves dificultats com un fracàs: respectar el seu ritme, facilitar-li les tasques seqüenciades en passos, reconèixer els seus avenços, no fer-lo llegir en veu alta davant del grup...• Evitar situacions que els puguin deixar en evidència: rapidesa de càlcul, escriure a la pissarra, corregir les faltes amb un color estrident, etc.• Emfatitzar les coses que l'alumne fa bé a la classe. Acostumen a ser nens amb molta imaginació i creativitat. Donar l'oportunitat que destaquin en allò que poden.
FAMILIAR	<ul style="list-style-type: none">• Cal buscar la implicació de la família. Informar-la de les dificultats i donar a conèixer les estratègies i pautes que es seguiran a l'escola per facilitar el progrés del seu fill/a.• Facilitar pautes i orientacions perquè segueixin mantenint la motivació dels seus fills per a la lectura i que aquesta sigui una activitat gratificant.• És important que el procés d'aprenentatge sigui compartit i treballat conjuntament, des de l'escola i l'àmbit familiar.
SOCIAL	<ul style="list-style-type: none">• És recomanable informar els companys de les dificultats de lectoescriptura que presenta l'alumne.• Cal treballar a l'aula i amb tots els alumnes el respecte a la diversitat.
ESCOLAR	<ul style="list-style-type: none">• Cal un treball consensuat i coordinat de tot l'equip docent que intervé amb l'alumne, de cara a fer les adaptacions metodològiques pertinents en les matèries curriculars. El tutor n'és el responsable.

ESTRATÈGIES METODOLÒGQUES	QUÈ CAL FER?
Referent a l'actitud del mestre davant de l'alumne	<ul style="list-style-type: none"> • Intentar no utilitzar les expressions: "esforça't més", "fixa-t'hi més" ... La majoria dels alumnes amb dislèxia s'esforcen però no aconsegueixen els resultats desitjats i per aquest motiu perden l'interès i l'atenció. No és estrany que un dia ho faci tot molt bé i l'altre, molt malament; el rendiment de l'alumne amb dislèxia és molt fluctuant. • Ser flexible en tot allò que va relacionat amb el seu dèficit: oblidar coses que abans sabia, llegir malament, fer moltes faltes d'ortografia. • Evitar situacions que el deixin en evidència: exercicis de rapidesa de càlcul en grup, escriure a la pissarra, correcció d'un text per part d'un company, corregir les faltes amb un color estrident, etc.
Referent a com donar les consignes	<ul style="list-style-type: none"> • No donar moltes ordres orals al mateix temps. • Evitar l'ús d'instruccions escrites massa llargues i seqüenciades en molts passos. Les instruccions escrites haurien de ser clares i concises.
Referent als suports	<ul style="list-style-type: none"> • Presentar els continguts curriculars amb diferents suports: visuals i/o auditius (esquemes, mapes conceptuals, Power-point, documentals, pel·lícules, pissarra digital amb murals interactius...) • Facilitar a l'alumne la utilització de les TIC (lectors informàtics...), llibres de lectura eficaç, llibres de "Lectura fàcil", taules de multiplicar... • Recomanar a l'alumne la construcció de diccionaris personalitzats. • Utilitzar codis de colors per memoritzar diferents conceptes.
Altres aspectes a considerar: <ul style="list-style-type: none"> - Reforçament - Ensenyar habilitats - Metacognició 	<ul style="list-style-type: none"> • Reforçar totes les habilitats a través de la pràctica per tal d'automatitzar l'accés a tots els components de l'aprenentatge. • Centrar l'ensenyament en el desenvolupament d'habilitats útils i transferibles més que a donar molta informació que esdevé innecessària i que l'alumne no pot recordar. • Encoratjar l'alumne a pensar sobre quines estratègies i recursos són millors per a ell i per utilitzar en diferents circumstàncies. • Es tracta que l'alumne vagi adquirint consciència de les seves dificultats i pugui aplicar estratègies de compensació i autorregulació.
Referent a l'aprenentatge de la llengua escrita: <ul style="list-style-type: none"> - Ensenyar fluïdesa i precisió - Ensenyar vocabulari i assegurar-ne el seu domini - Ensenyar a comprendre 	<ul style="list-style-type: none"> • Ajudar als alumnes a practicar la lectura de paraules i frases perquè guanyin velocitat i assegurar que la comprensió no està compromesa per la focalització de la seva atenció en la descodificació de paraules. La fluïdesa s'adquireix amb un model correcte i no fent llegir al nen en veu alta sense suport. Potenciar l'activitat de lectura conjunta és una oportunitat pel docent d'oferir models a l'alumne. • Procurar que no llegeixi en veu alta a la classe de forma improvisada. • Evitar que l'alumne llegeixi en públic contra la seva voluntat. • Ensenyar a reconèixer el significat de les paraules que llegirà i aprendre a deduir i entendre el de les paraules noves. • Intentar ajustar els textos al seu rendiment lector: més breus i amb un vocabulari més bàsic. • Fer les activitats per activar els coneixements previs abans de llegir, de verificació i control de la comprensió durant la lectura i acostumar l'alumne a revisar i rellegir el text abans de respondre preguntes de comprensió. • Ensenyar a l'alumne estratègies per detectar les paraules clau d'un text per tal de guanyar eficàcia lectora.

- Ensenyar l'expressió escrita	<ul style="list-style-type: none"> • Ensenyar a estructurar els textos de diferents tipologies (descripció, narració, exposició...) amb esquemes predeterminats i utilitzant frases curtes però ben construïdes i amb tots els seus elements. • Facilitar plantilles amb els connectors, adverbis, adjectius... que poden facilitar estructurar els textos escrits. • No corregir de forma sistemàtica tots els errors ortogràfics de la seva escriptura. • Evitar que l'alumne hagi de copiar de la pissarra i facilitar-li, quan sigui possible, el material per escrit. • Intentar que no hagi de tornar a escriure sobre el full els enunciats del llibre. • Donar-li temps addicional per completar les activitats. • Permetre la presentació dels treballs amb ordinador.
Referent a l'organització, planificació i gestió del temps	<ul style="list-style-type: none"> • Disposar d'un calendari a l'aula amb les dates de les proves d'avaluació i de lliurament i de projectes o treballs, afavorint que entre ells hi hagi un espai de temps adequat. • Davant de les dificultats d'atenció i/o organització personal, poder disposar de targetes amb autoinstruccions d'organització personal (canvis d'activitat o matèria, preparació de la motxilla, fer els deures... • Revisar la carpeta i ajudar en l'ordre i classificació de les feines. • Revisar l'agenda. • Tenir un calendari visual i verbal per facilitar l'organització i planificació del treball. • Fraccionar el treball en períodes curts però intensos per evitar el cansament i afavorir la concentració. • De forma habitual, no deixar com a deures a casa feines inacabades de la classe.

AJUSTAMENTS I ADAPTACIONS	QUÈ CAL FACILITAR
Referent a l'entorn escolar	<ul style="list-style-type: none"> • Cal tenir en compte la ubicació dins l'aula i procurar que l'alumne estigui a prop del mestre. • Si és possible, és millor intentar evitar elements de distracció.
Referent a les tasques avaluadores	<ul style="list-style-type: none"> • Donar a conèixer les dates dels exàmens amb antelació. • Evitar que l'alumne tingui més d'un examen per dia i més de dos per setmana. • Un cop començat l'examen, apropar-se a l'alumne i, verificar que ha comprès els enunciats. • Facilitar que les preguntes de les proves avaluadores no siguin gaire llargues; evitar també les preguntes obertes on cal organitzar les idees i expressar-les ordenadament per escrit; és preferible utilitzar preguntes concretes. • Avaluar els exàmens i treballs en funció del seu contingut (no de la seva forma). • Preveure la possibilitat de realitzar exàmens orals o amb format més visual. • Permetre que pugui complementar oralment els examens. • Evitar que les faltes d'ortografia als exàmens baixin la nota final, o bé, que siguin motiu de suspens. • Utilitzar colors alternatius al vermell en les correccions (els alumnes poden relacionar aquest color amb el fracàs).
Referent a les diferents matèries curriculars	ADAPTACIONS
1. Llengua castellana i llengua - Lectura	<ul style="list-style-type: none"> • Ser conscients de que la comprensió lectora moltes vegades està condicionada per les dificultats de descodificació. • Llegir-li els enunciats dels exercicis que ha de fer, si és necessari. • No forçar-lo a llegir en veu alta. • Si ha de llegir en veu alta a classe, donar-li el text amb antelació. • Donar-li el temps que calgui per qualsevol lectura.

- Escriptura	<ul style="list-style-type: none"> • En els dictats, corregir únicament les faltes d'ortografia que s'estiguin treballant a classe o les prèviament pactades amb l'alumne. • Adequar el format del dictat deixant espais buits per aquelles paraules que facin referència a la regla ortogràfica que s'estigui treballant en aquell moment. • Adequar el ritme del dictat a l'alumne. • En els textos escrits, donar més importància al contingut que a la forma. • Deixar espai suficient per contestar les preguntes. • Entendre que presenti interferències entre totes dues llengües :
- Comprensió de text	<ul style="list-style-type: none"> • Adaptar el contingut del text, simplificant-ne el vocabulari i/o les estructures sintàctiques. • Subratllar les paraules clau del text o aquelles que indiquen instruccions. • Fragmentar el text i després de cada part, afegir les preguntes de comprensió que facin referència a aquell fragment.
- Llibres de lectura obligatòria:	<ul style="list-style-type: none"> • Reduir i/o escollir adequadament els llibres de lectura obligatòria tenint en compte el seu format i l'interès de l'alumne.
2. Matemàtiques	<ul style="list-style-type: none"> • Ús de material manipulatiu complementari: àbacs, regletes, etc. • Valorar el procés de càlcul d'operacions bàsiques i no els errors de càlcul mental. • Valorar el procediment de la resolució del problema i no els resultats de les operacions. • Permetre que l'alumne tingui accés a les taules de multiplicar, tant a classe com als exàmens. • Assenyalar les paraules clau dels problemes i proporcionar dibuixos que representin el problema.
3. Naturals i socials	<ul style="list-style-type: none"> • Fer un guió a la pissarra amb paraules clau abans de començar a exposar un tema. • Plantejar preguntes específiques i de resposta curta. • Identificar i subratllar paraules clau en un enunciat o un text. • Reduir vocabulari acadèmic. • No tenir en compte els errors d'expressió escrita i d'ortografia a l'hora de corregir l'examen.
4. Llengua estrangera	<ul style="list-style-type: none"> • No corregir errors en paraules irregulars. • Fomentar el llenguatge oral. • Reduir la quantitat de vocabulari. • Donar anticipadament el dictat a realitzar.

**ANNEX V.1.1. PROTOCOL DETECCIÓ ALTES CAPACITATS I PRÀCTIQUES
DOCENTS QUE AFAVOREIXEN L'ATENCIÓ ALS ALUMNES**

-A-PROTOCOL DE DETECCIÓ

QUESTIONARI PER A TUTORS

INDICADORS	SI	NO
Comprén amb molta facilitat la informació que se li proporciona		
S'expressa amb estructures lingüístiques complexes i utilitzant un vocabulari avançat per a la seua edat.		
Quan està interessat aprén amb facilitat i rapidesa.		
És molt sensible cap als sentiments propis i externs.		
S'orienta molt bé, és capaç de recordar amb facilitat punts de referencia espacial.		
Relaciona amb facilitat idees i conceptes d'àmbits distints del saber.		
És molt perfeccionista.		
Li agrada tindre èxit i sol frustrar-se quan no ho aconsegueix.		
Sorprén per la quantitat de fets que coneix.		
Entén idees abstractes i conceptes complicats per a la seua edat.		
És curiós, observador i despert.		
En el seu temps lliure, li agrada realitzar tasques seleccionades per ell mateixa.		
És constant en la realització d'activitats que li interessen i rarament les deixa inacabades.		
És innovador i original plantejant i resolent problemes. Li agrada experimentar noves formes de fer coses.		
Mostra un rendiment especialment bo en una o més àrees acadèmiques.		
Té un gran interès pels problemes dels adults (justícia, mort, univers, religió...)		
Prefereix treballar de forma individual marcant-se les seues pròpies pautes.		
Pareix tindre falta d'interés i/o concentració, però sempre està al corrent de tot.		
Analitza i discuteix normes i regles establertes.		
Busca i prefereix relacionar-se amb companys majors i adults		
Pot influir en la resta per a que adopten determinats punts de vista o realitzen activitats concretes.		
Suporta bé les responsabilitats.		
Posseeix habilitat per al càlcul mental.		
Es mostra imaginatiu, original i sorprenent en les seues produccions (literàries, socials, gràfiques, plàstiques....)		
Generalment, presenta comportaments i actituds molt avançades per a la seua edat.		

QUESTIONARI PER A FAMÍLIES

INDICADORS	SI	NO
És molt independent i prefereix actuar sense ajuda.		
Preguntat per tot. Fa preguntes que ningú espera.		
Memoritza fàcilment poemes i cançons complexes per a la seua edat.		
Va començar a llegir abans dels quatre anys.		
Comprén amb molta facilitat la informació que se li proporciona.		
S'expressa amb estructures lingüístiques complexes i utilitzant un vocabulari avançat per a la seua edat.		
Quan està interessat aprén amb facilitat i rapidesa.		
És molt sensible cap als sentiments propis i de la resta.		
S'orienta molt bé, és capaç de recordar amb facilitat punts de referència espacial.		
És molt perfeccionista.		
Li agrada tindre èxit i es s'enfada quan no ho aconsegueix.		
És curiós, observador i despert.		
En el seu temps lliure, li agrada realitzar tasques seleccionades per ell mateixa.		
Sorprén per la quantitat de fets que coneix.		
És constant en la realització d'activitats que li interessen i rarament les deixa inacabades.		
És innovador i original plantejant i resolent problemes. Li agrada experimentar noves formes de fer coses.		
Té un gran interès pels problemes dels adults (justícia, mort, univers, religió....)		
Prefereix treballar de forma individual marcant-se les pròpies pautes.		
Pareix tindre falta d'interés i/o concentració, però sempre està al corrent de tot.		
Analitza i discuteix normes i regles establertes.		
Busca i prefereix relacionar-se amb companys majors i adults		
Pot influir en la resta per a que adopten determinats punts de vista o realitzen activitats concretes.		
Suporta bé les responsabilitats.		
Posseeix habilitat per al càlcul mental.		
Es mostra imaginatiu, original i sorprenent en les seues produccions (literàries, socials, gràfiques, plàstiques....)		
Generalment, presenta comportaments i actituds molt avançades per a la seua edat.		

B-PRÀCTIQUES DOCENTS

ACCIONS QUE FACILITEN	ACCIONS QUE DIFICULTEN
Crear a l'aula una atmòsfera de comprensió i respecte per a tots, acceptant l'existència de diferències individuals.	Permetre que els companys els tractin d'una manera diferent o que l'alumne es tanqui en si mateix, se senti diferent o superior.
Utilitzar una metodologia flexible i oberta: aprenentatge per descobriments, aprenentatge cooperatiu, per projectes.	Utilitzar gairebé sempre una metodologia expositiva, unitària i grupal.
Organitzar els espais i el temps de manera flexible , de manera que els alumnes puguin treballar a diferents ritmes.	Programar de tal manera que tots els alumnes hagin de fer el mateix, de la mateixa manera i al mateix temps durant tota la jornada escolar.
Fomentar el diàleg i la comunicació , dedicant un temps a l'aula per a la conversa, estimulants el fer preguntes sense inhibicions i animant els alumnes a buscar respostes, com per exemple els grups interactius.	Dissenyar un ensenyament on els alumnes la major part del temps escolten, realitzen treball individualment i reproduïen el que els ha explicat el mestre o professor.
Facilitar l' autonomia en l'aprenentatge: <ul style="list-style-type: none"> • Donar suport a les iniciatives o projectes que sorgeixin de manera espontània, facilitar l'adquisició d'estratègies de cerca d'informació i plantejament de preguntes. • Possibilitar l'accés a materials i fonts d'informació perquè profunditzin autònomament en la seva àrea d'interès. 	<p>No donar cabuda, en la dinàmica de l'aula, a les iniciatives i suggeriments dels alumnes i no proporcionar accés a materials i fonts d'informació diverses.</p> <p>Centrar l'avaluació en els productes sense tenir en compte els processos.</p>
Potenciar el pensament divergent i independent en els alumnes: <ul style="list-style-type: none"> • Animar-los a buscar múltiples solucions als problemes. • Demanar-los que pensin en maneres inusuals per resoldre diferents conflictes. • Concedir el "dret a equivocar-se", a córrer riscos, cometre errors i fins i tot a fallar. • Fomentar el desenvolupament de diverses formes d'expressió i comunicació. 	Admetre només com a correctes solucions úniques, penalitzar l'error, rebutjar solucions alternatives o propostes diferents.
Reforçar i valorar expressament la creativitat i les idees originals. Motivar cap a l'aprenentatge permetent que la curiositat i interessos variats (propis d'aquests alumnes) tinguin cabuda a l'aula.	No valorar l'originalitat. Centrar l'avaluació únicament en processos memorístics i de reproducció. No tenir en compte els interessos concrets dels alumnes per integrar-los en la programació de l'aula.
Desenvolupar el judici crític , ensenyar a acceptar crítiques i donar-les, distanciar-se dels fets, definir pros i contres, distingir entre crítiques constructives i judicis de valor. Potenciar l'autocrítica.	Permetre que els alumnes admetin sense reflexionar ni valorar tot el que els ve donat, que no qüestionin mai els fets. No ensenyar a fer autocrítica ni autoavaluació.
Tenir en compte que encara que tinguin altes capacitats necessiten que se'ls ajudi, se'ls ensenyi i se'ls motivï cap al treball .	Tenir unes expectatives molt elevades constantment. "Esperar" d'ells que rendeixin sempre al màxim, que no cometin errors, que treguin les millors notes, que ho facin tot perfecte.
Tenir altes capacitats no significa tenir un alt rendiment en totes les àrees.	

ACCIONS QUE FACILITEN	ACCIONS QUE DIFICULTEN
<p>Afavorir l'autoestima de l'alumne. Elogiar de manera acurada i avaluar de manera realista. Reconèixer i valorar el seu esforç. Ajudar-los a ser realistes en la seva pròpia avaluació.</p> <p>Afavorir la integració social dels alumnes mitjançant la participació, la interacció i l'acceptació pel grup.</p> <p>Programar activitats per al desenvolupament social i afectiu (aprenentatge cooperatiu, competències socials, desenvolupament emocional...).</p> <p>Promoure el desenvolupament integral dels alumnes.</p>	<p>Elogiar exageradament (provoca que els elogis perdin el seu valor).</p> <p>Mostrar expectatives massa ambicioses.</p> <p>Centrar-se prioritàriament en el desenvolupament cognitiu i mental sense tenir en compte els aspectes socioemocionals.</p>

Programes que es poden aplicar

Ampliacions curriculars	<p>Consisteix a afegir continguts al currículum ordinari i ampliar l'estructura de temes i continguts amb més informació. Per exemple, si s'està treballant els tipus de volcans, una bona ampliació pot consistir a cercar quins volcans hi ha en els diversos continents, classificar-los segons els tipus, i situar-los en un mapa del món. Amb aquesta tasca, l'alumne amplia l'objectiu central —tipus de volcans— amb exemples i informació geogràfica, alhora que, secundàriament, assenta les bases per a una ulterior elaboració del tema, és a dir, no s'ha apartat del contingut fonamental, però ha satisfet el seu ritme d'aprenentatge. Aquesta línia resulta òptima per a talents acadèmics i casos de precocitat. Igualment, si l'ampliació se centra en una sola matèria o àrea, és perfectament adient per als talents específics.</p>
Entrenament metacognitiu	<p>Aquest recurs s'empra per aprendre a gestionar els propis recursos cognitius i conductuals. En aquest sentit, també és d'ús genèric, però especialment apropiat per als casos en què es disposa de bons recursos. D'altra banda, acostuma a tenir efectes positius no només en l'aprofitament d'aptituds, sinó també en l'equilibració: evitar que només es facin servir els "punts forts" del perfil cognitiu.</p> <p>A diferència de l'enriquiment curricular, aquí s'introdueixen continguts extracurriculars, cosa que pot dificultar l'organització. Per aquesta raó, aquest tipus d'acció se sol realitzar fora de l'horari acadèmic.</p> <p>Pel que fa a la seva utilitat, els talents simples són els subjectes que més beneficis n'obtenen, especialment pels efectes equilibradors abans esmentats, mentre que talents acadèmics i superdotats solen desenvolupar recursos metacognitius de manera autònoma.</p>
Enriquiment aleatori	<p>És una forma d'abordar l'enriquiment que consisteix a planificar una sèrie de temes i activitats que incloguin continguts del currículum i d'altres externs, però vinculables. L'alumne, seguint les pròpies motivacions, tria els que li són més grats i els treballa de manera paral·lela a a les classes normals.</p> <p>La forma en què són treballats la defineix també el mateix alumne, realitzant un projecte previ de la tasca a dur a terme, el qual serà supervisat pel professor/a o orientador/a.</p> <p>En aquestes condicions, l'ajustament a les pròpies característiques es concreta de manera espontània i l'acció docent se centra a facilitar vies d'informació, suggeriments, etc. Es tracta d'un recurs flexible i aprofitable per tots els alumnes excepcionals que, per aquesta flexibilitat, minimitza els costos de planificació i de treball previ sobre els continguts. Si l'alumne no s'implica veritablement en el desenvolupament del projecte, pot conduir cap a un aprofitament baix, raó per la qual la supervisió ha de ser més contínua.</p>

Acceleració de curs	<p>Segons Borland (1989), "L'acceleració és un dels fenòmens més curiosos en el camp de l'educació. No puc pensar en cap altre en el qual hi hagi un abisme tan gran entre el que la investigació ha demostrat i el que la majoria dels docents creuen. La investigació en acceleració és tan uniformement positiva, els beneficis d'una acceleració apropiada són tan inequívocs, que és difícil entendre com s'hi pot oposar un docent."</p> <p>L'acceleració consisteix en la reducció de la durada d'algun dels cicles de l'educació infantil i primària i en l'avançament de curs a l'educació secundària. Aquesta estratègia soluciona, els problemes d'avorriment i motivació. Pot servir també per millorar les relacions amb els companys, ja que són més madurs i es troben més bé amb companys més grans, però caldrà vetllar també per satisfer el desenvolupament socioemocional.</p> <p>Sol ser una mesura adequada per a alumnes amb alt ritme d'aprenentatge (talent acadèmic, precocitat).</p>
Agrupament	<p>Es fonamenta en el fet d'ajuntar alumnes de característiques o interessos semblants per treballar un determinat projecte, o una determinada matèria, per fer un treball de grup, etc. Acostuma a ser molt eficaç a l'hora de millorar la motivació i el rendiment. Segons la manera en què es concreti aquesta mesura té avantatges i inconvenients que s'han de valorar abans d'implementar-la.</p> <p>Si es tracta d'un agrupament a temps total pot resultar segregadora, en la mesura que els alumnes se socialitzen segons regles, nivells de comunicació i d'interacció restringits. En canvi, si es tracta d'agrupaments parcials (una part del temps, alguna matèria, activitats extraescolars, etc.), els beneficis queden més repartits.</p> <p>Els agrupaments flexibles o fora de l'horari lectiu, aprofitant, per exemple, l'espai del suport escolar personalitzat, poden ser, en aquest sentit, una bona alternativa.</p>

C-MODEL DE PLA INDIVIDUALITZAT (PI)

Alumne/a	
Data de naixement	
Adreça	Telèfon
Etapa	Curs
Any acadèmic	
Tutor/a	Professionals implicats
Centre educatiu	Localitat
Adreça	Telèfon

1. Justificació

<i>(Breu descripció dels motius pels quals es realitza el PI)</i>

2. Durada prevista del pla individualitzat

Vigència	Curs.....	Curs.....	Curs.....
Data d'inici			
Previsió de seguiment (trimestral, cada final de curs, etc.)			

3. Proposta de treball i horari en què es realitzarà (lectiu o postlectiu)

Programa/adaptació/activitats que es realitzaran

4. Reunions de seguiment

Data	Resum reunió